

ДЕРЖАВНІ БУДІВЕЛЬНІ НОРМИ УКРАЇНИ

Будинки і споруди

**ПІДПРИЄМСТВА ПОБУТОВОГО
ОБСЛУГОВУВАННЯ**

Основні положення

ДБН В.2.2-11-2002

Видання офіційне

ДЕРЖАВНІ БУДІВЕЛЬНІ НОРМИ УКРАЇНИ

Будинки і споруди

**ПІДПРИЄМСТВА ПОБУТОВОГО
ОБСЛУГОВУВАННЯ**

Основні положення

ДБН В.2.2-11-2002

Видання офіційне

Держбуд України
Київ 2002

РОЗРОБЛЕНІ:

ВАТ КиївЗНДІЕП (канд. архіт. О.С.Северіна - керівник,
канд.техн.наук В.Ф.Гершкович);
УкрПРОЕКТБУДСЕРВІС (м. Харків)
(архіт. Д.О. Овсянникова, інженери Л.М.Вишневський,
В.А.Фомін,Ю.П. Гладух)

За участю:

Українського союзу об'єднань, підприємств і організацій
побутового обслуговування населення (Укрсоюзсервіс)
(С.І.Косих);

Українського науково-гігієнічного центру МОЗ України
(д-р мед. наук В.Я.Акіменко, канд. мед. наук Н.М.Янко,
канд. мед. наук К.Д.Фещенко, А.В.Яригін);

Українського центру державного санітарно-
епідеміологічного нагляду МОЗ України (Г.І.Валявська)

ВНЕСЕНІ
ТА ПІДГОТОВЛЕНІ
ДО ЗАТВЕРДЖЕННЯ:

Управлінням архітектурно-будівельних систем та
інженерного обладнання будинків і споруд Держбуду
України (канд. архіт. Л.Х.Муляр, архіт. О.П.Авдієнко,
В.Є.Коротков)

НАДАНО ЧИННОСТІ:

Наказом Держбуду України від 01.03.2002 р. № 45
та введені в дію з 1 травня 2002 р.

ДЕРЖАВНІ БУДІВЕЛЬНІ НОРМИ УКРАЇНИ

**Будинки і споруди
Підприємства побутового
обслуговування**

**ДБН В.2.2-11-2002
Вводиться вперше**

Ці Норми поширюються на проектування нових і реконструкцію існуючих будівель та приміщень підприємств побутового обслуговування (комплексних, банно-оздоровчого призначення, спеціалізованих) згідно з додатком А.

Дія цих Норм не поширюється на підприємства (заводи, фабрики) централізованого виконання замовлень населення з виготовлення та ремонту меблів, ремонту побутової техніки, теле-, радіо-, фото-, кіноапаратури, музичних інструментів; фабрики хімічного чищення та прання, пральні закладів охорони здоров'я, спецпральні з дезактивації спецодягу та інших засобів індивідуального захисту, дезинфекції і дезинсекції.

Вимоги цих Норм обов'язкові для всіх організацій незалежно від форм власності та відомчої підпорядкованості, громадських об'єднань та громадян, які здійснюють проектування і будівництво підприємств побутового обслуговування, а також для замовників проектів та установ, які затверджують проектну документацію.

У додатку Б наведений перелік нормативних документів, на які даються посилання у цих Нормах. У додатку В наведені терміни та визначення, що прийняті в цих Нормах.

1 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ТА ВИМОГИ ДО ЗЕМЕЛЬНИХ ДІЛЯНОК

1.1 Підприємства побутового обслуговування слід передбачати у системі комплексного обслуговування населення відповідно до проектів планування і забудови міст та інших поселень.

1.2 При розробці проектної документації необхідно керуватися законодавчими та нормативними актами України: будівельними, архітектурно-планувальними, санітарно-гігієнічними, протипожежними нормами та правилами, вимогами, що забезпечують охорону навколишнього природного середовища, чинними на території України, а також цими Нормами.

1.3 Положення, що не обумовлені цими Нормами, слід приймати відповідно до завдання на проектування, затвердженого у належному порядку.

1.4 Підприємства побутового обслуговування слід розміщувати у складі торговельних та громадських центрів міст і сільських поселень в окремих чи вбудовано-прибудованих приміщеннях.

Підприємства банно-оздоровчого призначення, кооперовані підприємства прання білизни, хімічного чищення та фарбування одягу - в будівлях, що стоять окремо, або в одному будинку, як правило, одноповерховому.

Підприємства побутового обслуговування, що розміщуються у житловій забудові, на вулицях та майданах, а також у вбудовано-прибудованих приміщеннях повинні мати екологічно чисте виробництво. Необхідно виконувати вимоги ДБН В.2.2-9 (додаток Л), а також СНиП 2.08.01*.

1.5 Підприємства з кількістю робочих місць до 35 (підприємства пошиття одягу до 50) дозволяється розміщувати на перших поверхах житлових будинків та в будівлях іншого призначення. Розміщення цих підприємств у будинках дитячих дошкільних закладів, загальноосвітніх шкіл, лікувально-профілактичних закладів, спальних корпусів санаторіїв, будинках відпочинку та літніх таборів, кінотеатрів, театрів та клубів, а також у прибудовах до перелічених будівель не допускається.

У житлових будинках не дозволяється розміщувати підприємства з джерелами шуму та вібрації, вищими за дозвалені рівні.

1.6 На земельних ділянках підприємств побутового обслуговування слід передбачати зону для відвідувачів та господарчу зону з площадками для розвантаження матеріалів та виробів, а також площадку не менше 5 м² для контейнерів відходів.

Господарча зона (з розвантажувальними площадками) підприємств побутового обслуговування, що знаходяться у житлових будинках, повинна розміщуватися біля торцевої стіни будинку, котра виконана з застосуванням негорючих матеріалів, де немає вікон та входів у житлові приміщення. Над розвантажувальними площадками необхідно передбачати навіси.

1.7 Ділянка розміщення підприємств побутового обслуговування може мати зону торгового та рекламно-інформаційного призначення.

1.8 Площадки для стоянки легкових автомобілів треба передбачати згідно з ДБН 360*.

1.9 При проектуванні підприємств побутового обслуговування треба передбачати відповідне обладнання та заходи для зручного доступу інвалідів згідно з ВСН 62, а також відповідно до ДБН В.2.2-9 (додаток Г).

2 КОМПЛЕКСНІ ПІДПРИЄМСТВА ПОБУТОВОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ

Об'ємно-планувальні та конструктивні рішення

2.1 Підприємства побутового обслуговування розміщуються в одноповерхових та багатоповерхових будівлях, а також у вбудовано-прибудованих приміщеннях.

2.2 Висоту поверхів будівель слід приймати, як правило, 3,3 м. За технологічними вимогами дозволяється приймати висоту поверхів 3,6 та 4,2 м.

2.3 Склад приміщень для відвідувачів слід визначати в залежності від видів обслуговування; в комплексних підприємствах приміщення для відвідувачів з різних видів послуг треба поєднувати, виходячи із зручності для відвідувачів та раціональності планувальних рішень.

Площі приміщень для відвідувачів треба приймати за таблицею 1.

2.4 Площі приміщень виробничого призначення слід приймати в залежності від видів обслуговування за таблицею 2. Виробничі приміщення для різних видів обслуговування потрібно об'єднувати в залежності від технологічних процесів та умов праці.

2.5 Площі комор слід приймати в залежності від видів обслуговування за таблицею 3.

2.6 Площі адміністративних приміщень слід приймати за таблицею 4.

2.7 Входи для відвідувачів підприємств на 15 робочих місць та більше повинні бути окремими від входів для персоналу. Влаштування порогів у дверях приміщень виробничого призначення та в коморах не дозволяється.

2.8 Вантажні підйомники слід передбачати за вимогою технології. Перед дверима підйомників вантажопідйомністю 500 кг і більше треба проектувати розвантажувальні площадки розміром 2,7 м x 2,7 м.

Будівлі заввишки більше 1 поверху повинні мати пасажирські ліфти.

2.9 Ширину коридорів слід приймати: у групах приміщень виробничого призначення та коморах - 1,5 м; в підприємствах, що мають у своєму складі майстерні з ремонту великогабаритної побутової техніки на 10 робочих місць та більше або ательє виготовлення одягу на 70 робочих місць і більше - 1,8 м; в інших групах приміщень - 1,2 м.

Висота коридорів у групах виробничих приміщень та коморах, а також висота приміщень комор, що розміщуються у підвалах та на цокольних поверхах, повинна бути не менше 2,5 м від підлоги до низу конструкцій перекриття, що виступають.

Таблиця 1 - Площі приміщень для відвідувачів

Вид обслуговування і основні приміщення	У приймальному пункті (без виконання робіт). Площа, м ² , на 1 приймальника замовлень	У підприємстві	
		одиниця виміру	площа, м ² , (не менше)
1. Виготовлення та ремонт одягу, головних уборів, виробів з трикотажу		На 1 роб. місце	2,5 — до 10 роб. місць; 1,5 — на кожне наступне робоче місце
Салон	25	—	—
Демонстраційна зала	—	На 1 глядача	1,3
Костюмерна при демонстраційній залі	—	На 1 демонстратора моделей	6
2. Виготовлення та ремонт взуття, шкіряної галантереї	12	На 1 роб. місце	2,5 — до 5 роб. місць; 1,5 — на кожне наступне робоче місце
3. Ремонт металовиробів, побутових електроприладів, теле-, радіоапаратури, музичних приладів, годинників, фото-, кіно-, відеоапаратури, оптики, ювелірні та граверні роботи	6	На 1 роб. місце	2,2 — до 5 роб. місць; 1,5 — на кожне наступне робоче місце
4. Прокат предметів домашнього вжитку та культурно-побутового призначення			
Салон	18	—	—
Приміщення для погодинного прокату клавішних інструментів		На 1 інструмент	12
5. Обробка фотокіноматеріалів	12	—	—
6. Фотографія, що виготовляє світлини для документів	—	На 1 підприємство	12
7. Фотографія, що виготовляє групові світлини	—	На 1 підприємство	30
8. Перукарня	—	На 1 роб. місце	2,5 — до 10 роб. місць; 1,5 — на кожне наступне робоче місце
9. Палітурні роботи	6	На 1 приймальника замовлень	6
10. Ломбард	—	Таке саме	6
11. Бюро обслуговування	6	—	—

Примітка 1. Площу приміщень для відвідувачів треба приймати не менше 12 м².

Примітка 2. У норму площі приміщень для відвідувачів підприємств з виготовлення одягу входить площа кабін для примірювання розміром 1,7 м x 2 м на одного закрійника одягу.

Примітка 3. Якщо в склад приміщень для відвідувачів входять площі рекламно-виставкового призначення, то площа приміщень для відвідувачів може бути збільшена.

Примітка 4. При прийманні замовлень за різними видами обслуговування одним приймальником площу приміщень для відвідувачів слід приймати за нормами, визначеними для одного із видів обслуговування.

Примітка 5. Костюмерні при демонстраційних залах повинні бути окремими для жінок та чоловіків. При улаштуванні спільної костюмерної треба передбачати кабінки для переодягання розміром 1,7 м x 2 м. При костюмерних повинні бути передбачені духова кабіна та санвузол.

Примітка 6. До складу підприємств побутового обслуговування може входити магазин виробів підприємства побутового обслуговування.

Примітка 7. У разі розміщення робочих місць термінового ремонту взуття у приміщенні для відвідувачів площу цього приміщення необхідно збільшити на 15 м².

Таблиця 2 - Площі виробничих приміщень

Вид обслуговування	Одиниця виміру	Площа, м ² , (не менше)
1. Виготовлення та ремонт одягу, головних уборів, виробів з трикотажу		
Швейний цех (ділянка):	На 1 роб. місце	
пошиття та ремонт верхнього одягу	Таке саме	7
пошиття та ремонт легкого одягу, виробів з трикотажу, головних уборів, виготовлення оздоблення	—	6
контроль якості готових виробів	— —	12
кімната художника	— —	6
Цех (ділянка) волого-теплової обробки готових виробів, кушнірських робіт, виготовлення утеплювальних прокладок, пороття одягу	— —	15
Дільниця запуску	— —	32
Цех (ділянка) підготовки пряжі до в'язання	— —	18
В'язальний цех (ділянка), в тому числі:	— —	
механізовані плоскофангові машини та напівавтомати	— —	8
ручні машини та апарати	— —	6
круглов'язальні машини	— —	18
Цех (ділянка) волого-теплової обробки полотен, в тому числі:		
при централізованому паропостачанні	На одиницю обладнання	25
при улаштуванні парогенераторів	Таке саме	35
Ділянка контролю якості:		
трикотажного полотна	— " —	25
тканин	— " —	15
Розкрійний цех швейних та трикотажних виробів; ділянка виготовлення плісе та гофре	На 1 роб. місце	12
2. Ремонт взуття та шкіряної галантереї:	Таке саме	
ремонт взуття	— " —	8
шкіряної галантереї	— " —	6
3. Пошиття модельного взуття на підприємствах вищої категорії, в тому числі:	На 1 пару	13,5
закрійно-заготівельне відділення	Таке саме	4,5
кравецьке відділення з колодковою	— " —	9
4. Пошиття модельного взуття, в тому числі:	- " -	від 5,6 до 8
закрійне відділення	— " —	0,8
заготівельне відділення	- " -	1,5
кравецьке відділення (з колодковою)	— " —	від 3,3 до 5,7
5. Ремонт побутових електроприладів та металовиробів:	На 1 роб. місце	
малогабаритних	Таке саме	6
великогабаритних:		
пральних машин		12
холодильників		15
пилососів, підлогонатирачів	i i i	10
Приміщення миття вузлів та деталей	На 1 підприємство	18
Приміщення просочення моткових деталей	Таке саме	18
6. Ремонт радіоапаратури та телевізорів	На 1 роб. місце	10
7. Ремонт годинників, ювелірні та граверні роботи, ремонт фото-, кіно-, відеоапаратури, оптики	Таке саме	4,5
Приміщення плавки ювелірних виробів	На 1 підприємство	18
Приміщення миття	Таке саме	18
Приміщення промивання годинників	— " —	18

Закінчення таблиці 2

Вид обслуговування	Одиниця виміру	Площа, м ² , (не менше)
Приміщення контрольно-випробувальної служби	На 1 підприємство	18
8. Ремонт музичних інструментів:	На 1 роб. місце	
безклавішних	Таке саме	9
клавішних	- " -	15
Приміщення лінійної служби	- " -	3
9. Фотографія:	На 1 підприємство	
зала для фотографування	Таке саме	36
зала для фотографування на документи	- " -	6
приміщення для обробки фотоматеріалів	На 1 лаборанта	6
кімната виїзних фотографів	На 1 роб. місце	3
приміщення зарядної	На 1 підприємство	3
10. Перукарня:	На 1 роб. місце	
жіноча зала: - в перукарні - в Будинку та салоні краси, Будинку моди	Таке саме - " -	8 10
чоловіча зала: - в перукарні - в Будинку та салоні краси, Будинку моди	- " - - " -	6 8
манікюр	- " -	6
кабінет педікюру	- " -	8
косметичний кабінет	- " -	12
дитяча зала	- " -	6
кабінет загального масажу	- " -	8
солярій	На 1 підприємство	12
зала гімнастики	Таке саме	20
тренажерна зала	На 1 тренажер	8
пастижорні послуги	На 1 підприємство	14
11. Комп'ютерні послуги та набір тексту, друкарська робота	На 1 роб. місце	6
12. Палітурна майстерня	Таке саме	15
13. Ломбард	За завданням на проектування	
<p>Примітка 1. У сільських приймальних пунктах слід передбачати виробниче приміщення площею 15 м² для робіт сезонного або місцевого характеру та для робіт виїзних майстрів.</p> <p>Примітка 2. У комплексних підприємствах з кількістю робочих місць 50 та більше треба передбачати ремонтно-механічну майстерню площею 20 м².</p> <p>Примітка 3. Розрахункові площі приміщень уточнюються відповідно до розміщення обладнання.</p>		

2.10 При проектуванні підприємств виготовлення швейних та трикотажних виробів треба розміщувати:

- салон приймання замовлень, закрийний цех, склад готових виробів та напівфабрикатів одягу — на одному поверсі;
- салон приймання замовлень, демонстраційна та виставкова зали - не вище 2-го поверху.

При проектуванні підприємств виготовлення та ремонту взуття треба розміщувати:

- на першому поверсі - цех вирубки та обробки деталей низу взуття; склади та приміщення експедиції; ремонтно-механічну та столярну майстерні;
- на верхніх поверхах - закрийний цех; заготівельний цех; цех пошиву взуття; цех оновлення взуття і цех середнього ремонту; цех ремонту гумового та валяного взуття;
- на останньому поверсі - відділення фарбування та лакування взуття; ділянку виготовлення фарб.

Цехи пошиття взуття слід розміщувати на різних поверхах з цехами ремонту взуття.

2.11 Перукарні слід розміщувати не вище другого поверху. Зали для дозидання можуть бути окремими для обслуговування чоловіків та жінок, мати спільний або загальний гардероб. Можливе поєднання залів дозидання з робочими залами. У такому разі площа залів дозидання додається до площі робочої зали перукарні.

У перукарнях з кількістю робочих місць до 5 дозволяється поєднувати вестибюль з гардеробом та залом дозидання. Підсобні приміщення повинні примикати до робочих залів перукарень або розміщуватись між ними. Підсобні приміщення повинні знаходитись на одному рівні з робочими залами та розміщуватись поблизу запасного виходу.

Фарбування, миття, сушіння волосся може здійснюватися як в окремих приміщеннях, так і в робочих залах перукарень.

Таблиця 3 - Площі приміщень комор

Вид обслуговування	Площа, м ² , (не менше)	
	У приймальному пункті (без виробництва) на 1 приймальника замовлень	У підприємстві на 1 виробничого робітника
1. Виготовлення та ремонт одягу	20	2,5 - до 40 виробничих робітників; 1 - на кожного наступного виробничого робітника
2. Виготовлення та ремонт головних уборів, ремонт трикотажних виробів	8	Таке саме
3. Ремонт та пошиття взуття, виготовлення і ремонт шкіряної галантереї	12	2,5 - до 10 виробничих робітників; 2 - на кожного наступного виробничого робітника
4. Ремонт металовиробів, побутових електроприладів, ремонт радіоапаратури і телевізорів	20	3
5. Ремонт годинників, ювелірні та граверні роботи	2	1
6. Ремонт музичних інструментів	20	4
7. Ремонт фото-, кіно-, відеоапаратури, оптики	3	2
8. Прокат предметів хатнього вжитку та культурно-побутового призначення	35	-
9. Фотографія	-	2
10. Перукарня	—	1,5 - до 10 виробничих робітників; 1 - на кожного наступного виробничого робітника
11. Ломбард (не механізований)	35	-
- " - механізований	Площа визначається розміщенням обладнання	
12. Палітурні роботи	2	2
13. Комп'ютерний набір тексту та друкарські роботи	2	0,5
<p>Примітка 1. У сільських приймальних пунктах при суміщенні приймання замовлень за різними видами обслуговування одним приймальником площу приміщень комор треба приймати не менше 20 м².</p> <p>Примітка 2. У підприємствах з кількістю робочих місць до 5 комори та допоміжні приміщення дозволяється поєднувати з приміщеннями виробничого призначення.</p> <p>Примітка 3. На підприємствах виготовлення та ремонту одягу з кількістю робочих місць до 20 дозволяється поєднувати комори матеріалів, готових та прийнятих замовлень.</p> <p>Примітка 4. На підприємствах з кількістю робочих місць 50 та більше слід передбачати сміттєкамери площею 0,05 м² на одне робоче місце.</p> <p>Примітка 5. Для зберігання прибирального інвентарю слід передбачати комори площею 2 м².</p> <p>Примітка 6. При проектуванні ломбардів повинні бути забезпечені необхідні умови зберігання речей.</p> <p>Примітка 7. Складські приміщення підприємств ремонту та пошиття одягу, виготовлення головних уборів та трикотажних виробів рекомендується розділяти на:</p> <ul style="list-style-type: none"> - склад (комора) матеріалів та фурнітури - 60 %; - склад (комора) готових виробів та напіфабрикатів - 40 %. 		

Таблиця 4 - Площі приміщень для адміністрації

Кількість робочих місць на підприємстві	Площа, м ² , не менше		
	Кабінет	Канторське приміщення	Кімната персоналу
5	—	9	—
10	—	9	6
15	—	12	6
20	—	12	8
30	9	12	9
50	9	16	15
70	12	18	20
100	18	24	30
120	22	32	40
150	32	36	50
200	40	36	65
300	40	36	95

Примітка. На підприємствах виготовлення та ремонту одягу з кількістю робочих місць 30 та більше, на підприємствах ремонту побутових електроприладів, металовиробів, теле-, радіоапаратури, годинників, фото-, кіно-, відеоапаратури та оптики з кількістю робочих місць 15 та більше, а також на підприємствах пошиття та ремонту взуття з кількістю робочих місць 20 та більше треба передбачати кімнату змінного майстра площею 9 м².

2.12 Для персоналу підприємств побутового обслуговування з кількістю робочих від 100 до 200 слід проектувати буфети, понад 200 робочих місць - їдальні.

2.13 Для розрахунку шляхів евакуації із приміщень для відвідувачів кількість людей, що одночасно знаходяться у приміщенні, треба визначати виходячи із норми на одну людину 1,35 м² загальної площі приміщень, включаючи площу, що займає обладнання. Кількість людей, що одночасно знаходяться у демонстраційній залі, слід приймати за кількістю місць у залі.

2.14 Розрахункова площа будівель та приміщень комплексних підприємств побутового обслуговування наведена у додатку Г.

3 ПІДПРИЄМСТВА БАННО-ОЗДОРОВЧОГО ПРИЗНАЧЕННЯ

Об'ємно-планувальні та конструктивні рішення

3.1 Місткість бань визначається за кількістю місць у всіх роздягальнях, в закритих ванних та душових кабінах, а також у номерах.

3.2 Висота поверхів будівель бань місткістю до 100 місць повинна бути 3,3 м, на 100 місць та більше - 3,6 м. Кількість поверхів - не більше 5. У будівлях бань, заввишки більше одного поверху, слід передбачати пасажирські ліфти.

3.3 Будівлі бань слід розмішувати на відстані не менше ніж 10 м від червоної лінії забудови.

Парильня сухого пару «Сауна» в будівлях банно-оздоровчого призначення може бути розміщена на цокольному або на першому - другому поверхах.

3.4 Склад приміщень бань треба визначати в залежності від їх місткості, містобудівних та місцевих умов.

Кількість місць та площі приміщень слід приймати згідно з таблицею 5.

3.5 Ширину проходів у приміщеннях бань слід приймати за таблицею 6.

Таблиця 5 - Кількість місць та площі приміщень підприємств банно-оздоровчого призначення

Приміщення	Кількість місць, у відсотках, до місткості бані	Одиниця виміру	Площа, м ² , у банях з кількістю місць (не менше)	
			до 50	понад 50 до 200
1. Вестибюль з гардеробом	135	На 1 місце	0,45	0,35
Дождальні	35	Таке саме	0,75	0,75
2. Гігієнічні приміщення:				
- роздягальні	60	- " -	1,8	1,7
- мильні	Див. примітку 1	- " -	2,4	2,2
- душові	Таке саме	- " -	2,2	2,2
- парильні	- " -	- " -	4	4
- ванні кабінки	} 15	На 1 кабінку	4,8	4,8
- душові кабінки		Таке саме	3,3	3,3
3. Купально-плавальні басейни (у банях місткістю більше 50 місць)	15	На 1 людину	-	4,5
4. Мікробасейни (у банях місткістю більше 20 місць):				
- з однією ванною	-	На 1 ванну	4	-
- з двома ванними	-	Таке саме	-	3,5
5. Приміщення оздоровчо- профілактичного обслуговування (у банях місткістю більше 50 місць)				
Оздоровчі душі:	} 10	На 1 кабінку	-	1,4
- циркулярний		Таке саме	-	1,2
- пиловий		- " -	-	1,2
- дощовий		- " -	-	1,2
Оздоровчі ванни		- " -	-	4,8
Масажні		На 1 кабінет	-	9,8
Фотарії	На 1 кабінку	-	1,8	
Кімнати відпочинку		На 1 місце	-	2
Парильні		На 5 чоловік	20	20
Тренажерна зала	-	На 1 тренажер	8	8
Зала оздоровчої гімнастики	-	На 1 людину	8	8
6. Приміщення додаткового обслу- говування (у банях місткістю більше 20 місць):				
- перукарня, дрібний ремонт одягу прокат банно-купального приладдя	У банях до 50 місць - 15; у банях понад 50 місць - 10	На 1 робоче місце	9	7
- пральня термінового прання	Див. примітку 6	На 1 кг сухої білизни за зміну	1,1	0,8
Буфет	} 10	На 1 місце	2	2
Кафе				
7. Допоміжні та підсобні приміщення:				
- каса	-	-	2	2
- кабінет директора	-	-	9	9
- контора	-	-	-	9
- кабінет лікаря (у банях з приміщеннями оздоровчо- профілактичного обслуговування)		-	-	12

Закінчення таблиці 5

Приміщення	Кількість місць, у відсотках, до місткості бані	Одиниця виміру	Площа, м ² , у банях з кількістю місць (не менше)	
			до 50	понад 50 до 200
- кімната обслуговуючого персоналу мильних та душових	-	На 1 працюючого	1	0,8
- кімната приймання їжі	-	Таке саме	1	1
- комора для білизни	-	На 1 місце у роздягальні	0,08	0,08
- комора для мийних засобів	-	Таке саме	0,08	0,08
- комора для вбирального інвентарю	-	- " -	0,01	0,04
- слюсарна майстерня (у банях на 100 місць та більше)	-	- " -	-	8

Примітка 1. У гігієнічних приміщеннях співвідношення місць роздягальної, мильної (або душової) та парильної слід приймати як 100:70:20, а у банях на 50 місць та менше — як 100:85:20.

Примітка 2. При скороченні складу груп приміщень повинна відповідно збільшуватися кількість місць у групі гігієнічних приміщень.

Примітка 3. Місткість однієї парильної повинна бути не більше за 8 місць.

Примітка 4. У банях на 200 місць дозволяється передбачати номери на 3-5 місць (роздягальні, мильні та парильні) виходячи із розрахунку до 10 % місткості гігієнічних приміщень. До складу номерів можуть входити мікробасейни та кімнати відпочинку.

Примітка 5. У банях на 100 місць та більше треба передбачати на кожні 50 місць в роздягальні місце для оператора-мозолиста розміром 2 м x 1,6 м, що обладнане ногою ванною та умивальником.

Примітка 6. Пральні термінового прання дозволяється проектувати при банях на 50 місць та більше виходячи із розрахунку 1-1,5 кг сухої білизни за зміну на 1 місце. В цьому випадку повинна бути передбачена безпосередня передача білизни до пральні з роздягальної бані.

Примітка 7. У банях на 50 місць та менше роздягальні та дощадальні дозволяється об'єднувати.

Примітка 8. Кількість санвузлів приймати за розрахунком у відповідності із функціональними зонами обслуговування.

Таблиця 6 - Ширина проходів у приміщеннях бань

Приміщення та прохід	Ширина проходу, м
Роздягальня:	
головний прохід	1,5
проходи поміж лавами	1,2
проходи між лавами та стіною чи обладнанням	1,1
Мильня:	
головний прохід при двобічному розміщенні у ньому водозабірних кранів	2,0
головний прохід при однібічному розміщенні у ньому водозабірних кранів	1,8
прохід між лавами	1,5
прохід між лавою та відкритою стороною душової kabіни	1,4
прохід між лавами та стіною	1,2
Душова з відкритими kabінами:	
головний прохід	1,5
прохід поміж рядами kabін	1,3
прохід між рядами kabін та стіною	1,2
Закрита ванна та душова kabіна:	
головний прохід	1,8
прохід між рядом kabін та стіною	1,0
проходи поміж рядами kabін	1,2

3.6 Бані на 20 місць та більше повинні мати чоловіче та жіноче відділення. Вестибюлі та гардероб можуть бути спільними як для чоловічого, так і для жіночого відділень.

Бані на 20 місць та менше дозволяється проектувати з одним відділенням для попереминого обслуговування чоловіків та жінок.

Бані, що мають кількість місць від 50 до 200, у складі жіночих та чоловічих відділень повинні мати місця для відвідувачів з дітьми, а бані на 200 місць - дитячі відділення, виходячи із розрахунку 10 % місткості гігієнічних приміщень. Входи, вестибюлі та гардеробні дитячих відділень дозволяється поєднувати з вестибюлями та гардеробними загального користування. До складу дитячих відділень можуть бути включені плюскальні басейни.

3.7 Роздягальні повинні бути обладнані окремими сидіннями розміром 0,9 м x 0,5 м на одного відвідувача та 1,2 м x 0,5 м - для відвідувачів з дітьми. В ряду повинно бути не більше шести сидінь. У роздягальних слід розміщувати по одному умивальнику на 72 місця та одному душу для ніг розміром 0,85 м x 1 м на 25 місць, але не менше одного умивальника та одного душу для ніг. При кожній роздягальні повинні бути дзеркало, ваги та фени (1 фен на 25 місць).

При роздягальнях повинні розміщуватися кімнати обслуговуючого персоналу, комори для білизни, мийних засобів та вбирального інвентарю.

3.8 Мильні повинні бути обладнані лавами розміром 0,5 м x 1 м (не більше 6 лав в одному ряді); відстань поміж лавою та стіною - 10 см. Лави для інвалідів треба передбачати розміром 0,5 м x 1,8 м виходячи із розрахунку 3 % загальної кількості місць мильної.

На кожні 6 місць мильної треба передбачати водозабірні колонки, що огорожені екранами заввишки 1,5 м; низ екрана повинен знаходитися на відстані 0,2 м від підлоги, а також на кожні 12 місць-душ для миття у відкритій кабіні.

3.9 Відкриті душові кабіни в мильних та душових розміром 0,9 м x 0,9 м слід відокремлювати перегородками заввишки 2 м, відстань від підлоги до низу перегородки повинна бути 0,2 м. Душові кабіни повинні бути обладнані поручнями, настінними мильницями та гачками для мочалок з урахуванням необхідних умов для користування кабіною інвалідів.

3.10 При мильних та душових потрібно передбачати місця для мийників розміром 2,25 м x 1,4 м, що відокремлені від загального приміщення стінами заввишки 1,5 м, виходячи із розрахунку 1 місце на кожні 50 місць у мильній або душовій.

3.11 Входи в мильні або душові повинні передбачатися через тамбури.

3.12 Тип парильні повинен визначатися завданням на проектування. На полицях парильні повинні бути окремі лави для сидіння та лежання. Водорозбірні крани не дозволяється встановлювати на полицях.

Висота від полиці парильні до виступних частин перекриття повинна бути не менше 1,8 м.

Відстань від електрокам'янки до обшиття стін парильні повинна бути не менше 0,20 м. Безпосередньо над електрокам'янкою, під стелею, слід встановлювати теплоізоляційний щит із негорючого матеріалу.

Грубки-кам'янки у парильнях треба розміщувати з урахуванням напрямків викидів пари. При направленні пари, що викидається, на зовнішню стіну необхідно передбачати захисну стінку між грубкою та зовнішньою стіною, не дозволяється викид пари на дверні та віконні прорізи.

Топка грубки-кам'янки повинна виходити у суміжне з парильнею спеціальне приміщення. Електрична грубка-кам'янка повинна бути обладнана захисним екраном. Необхідно виконати вимоги ДБНВ.2.3-9 (додаток М).

3.13 У закритих душових та ванних кабінах перегородки повинні бути суцільними за всією висотою приміщення. Перегородки у роздягальнях цих кабін повинні бути заввишки 2,5 м від підлоги.

3.14 Закриті душові та ванні кабіни повинні бути обладнані:

- ванна кабіна - ванною з душем, поручнями, настінною мильницею та гачками для мочалок;
- кабіна душу - душем, поручнями, настінною мильницею та гачками для мочалок;
- номер парильні - парильнею, душем, мікробасейном.

Роздягальні закритих ванних та душових кабін повинні бути обладнані жорсткими сидіннями для роздягання, дзеркалами, вішалками для одягу та рушників.

3.15 Вхід у приміщення купально-плавального басейну із мильних або душових слід передбачати через тамбур.

Біля входу в приміщення басейну необхідно передбачати прохідний душ для ніг. Площа водної поверхні купального басейну не повинна бути більше за 300 м², глибина - 1,5 м.

Ванни купально-плавальних басейнів дозволяється проектувати довільної форми. По периметру ванни басейну треба передбачати обхідну доріжку завширшки 1,5 м на вході та 0,8 м - в іншій частині. При площі водної поверхні басейнів до 100 м² у ваннах басейнів слід передбачати одні сходи, понад 100 м² - двоє сходів.

3.16 Мікробасейни повинні розміщуватися поблизу виходів з парилень.

3.17 Дитячий плюскальний басейн дозволяється проектувати довільної форми з площею водної поверхні не більше 10 м², завглибшки - не більше 0,25 м.

3.18 Ванні та душові кабінки в приміщеннях оздоровчо-профілактичного обслуговування повинні бути відкритими в бік службового з'єднувального коридора завширшки 0,9 м.

3.19 Масажні треба розміщувати при роздягальних, у складі гігієнічних приміщень, а також при басейнах. Масажні повинні мати масажні столи, шафи та умивальники.

3.20 Фотарії треба розміщувати поблизу роздягальних.

3.21 Буфети та кафе треба розміщувати поблизу дождальних.

3.22 Убиральні для відвідувачів слід передбачати при роздягальнях та дождальнях, а також закритих ванних та душових кабінах.

Кількість унітазів та умивальників в убиральнях треба визначати виходячи з розрахунку: 1 унітаз на кожні 50 місць для роздягання та 1 умивальник на кожен убиральню.

3.23 Приміщення з мокрим режимом не повинні розміщуватися над приміщеннями з іншим режимом. Низ віконних прорізів у приміщеннях з мокрим та вологим режимами повинен бути не менше 1,2 м від рівня чистої підлоги.

3.24 Приміщення хлораторної повинне мати вихід безпосередньо назовні; розміщення його в підвальних поверхах не дозволяється.

Конструкція та оздоблення приміщень з мокрим та вологим режимами

3.25 Огороджувальні конструкції будівель та приміщень з мокрим режимом (парильні, мильні, душові та ванні приміщення) та з вологим режимом (роздягальні, приміщення басейнів, убиральні) повинні бути з водостійких та біостійких матеріалів, що не мають порожнин та замкнених повітряних прошарків або каналів. Дозволяється улаштування вентильованих повітряних прошарків та каналів у відповідності з розрахунком.

3.26 Застосування будівельних матеріалів повинне відповідати вимогам СНиП II-22, п. 1.3.

3.27 Марку за морозостійкістю матеріалів, що застосовуються для зовнішніх стін приміщень з мокрим та вологим режимами, слід приймати у відповідності зі СНиП II-22 та СНиП 2.03.01* без зниження на один ступінь за наявності паро- чи гідроізоляції.

3.28 При проектуванні залізобетонних та сталевих конструкцій треба передбачати їх захист від корозії у відповідності зі СНиП 2.03.11, при проектуванні дерев'яних конструкцій передбачати заходи, що забезпечують їх довговічність у відповідності зі СНиП II-25.

3.29 Внутрішні поверхні огороджувальних конструкцій приміщень не повинні мати виступів та місць, де можливе накопичення вологи та пилу. З'єднання стін та колон з підлогою в приміщеннях з мокрим та вологим режимами повинні бути заокругленими.

3.30 Огороджувальні конструкції приміщень з мокрим та вологим режимами відповідно до розрахунків повинні мати з внутрішнього боку пароізоляцію або гідроізоляцію з біостійких матеріалів.

Пароізоляція або гідроізоляція зовнішніх стін повинні бути безперервні по всій поверхні зовнішнього огороження і заходити на суміжні конструкції не менше як на товщину стіни, а також на косяки віконних прорізів до зовнішньої поверхні зовнішньої рами.

У місцях з'єднання зовнішніх стін з покриттям, горищними перекриттями та в кутах зовнішніх стін розрахункову опірність паропроникненню пароізоляції на ділянках, що завширшки, як подвійна товщина огороження, слід збільшувати на 50 %.

3.31 Над приміщеннями з мокрим режимом треба передбачати покрівлі з горищами, що мають природну вентиляцію за розрахунком. Над приміщеннями з вологим режимом дозволяються вентильовані покриття, які не мають горищ. Переріз вентиляційних отворів слід визначати у відповідності з розрахунком. Найменший розмір повітряних прошарків або каналів повинен бути 50 мм.

3.32 Міжповерхові та горищні перекриття, а також покриття, що не мають горищ, треба проектувати із залізобетонних із суцільним перерізом конструкцій та передбачати ретельне закладання стиків цементним розчином.

Для горищного покриття дозволяється проектувати дерев'яні несучі конструкції з хвойних порід, передбачаючи антисептування та просочення антипіренами.

3.33 Для утеплення покриттів та горищних перекриттів слід застосовувати біостійкі та вологостійкі матеріали. Пароізоляцію цих конструкцій треба передбачати відповідно до розрахунку, згідно зі СНиП II-3.

3.34 У міжповерхових перекриттях та підлогах першого поверху приміщень з мокрим та вологим режимами слід передбачати гідроізоляцію. Гідроізоляція повинна бути заведена на стіну, перегородки та колони вище поверхні підлоги та за межу дверних прорізів на 300 мм.

Стики між збірними елементами перекриття повинні мати додатковий шар гідроізоляції на 100 мм у кожену сторону.

Місця з'єднання гідроізоляції з трапами та трубопроводами, що проходять крізь перекриття та підлогу першого поверху, повинні бути підсилені додатковими двома шарами склотканини на мастиці.

3.35 Підлога в приміщеннях із мокрим та вологим режимами повинна бути стійкою до впливу вологи та дезинфікуючих лужних розчинів, а також легко очищуватися від забруднення.

Підлога мильних, душових та парильних повинна мати уклон 0,01-0,015 у бік лотків та трапів. У приміщеннях з мокрим режимом поверхня підлоги повинна бути рифленою.

Рівень чистої підлоги в приміщеннях з мокрим режимом повинен бути на 30 мм нижче рівня підлоги інших суміжних приміщень.

3.36 Заповнення віконних та дверних прорізів у приміщеннях з мокрим та вологим режимами слід влаштовувати з водостійких та біостійких матеріалів. Дозволяється передбачати віконні рами з антисептованої деревини хвойних порід, що захищені від зволоження лакофарбовими або іншими покриттями.

Місця сполучення склозалізобетонних елементів із стіною треба з внутрішнього та зовнішнього боків закладати герметизуючими мастиками або розчинами. Поміж склозалізобетонними елементами та стіною повинні бути передбачені зазори для ліквідації температурних деформацій, що заповнюються пружними біостійкими матеріалами.

3.37 Для провітрювання приміщень у віконних рамах слід передбачати фрамуги або кватирки, що відчиняються, та розташовані у верхній частині прорізів. Фрамуги та кватирки повинні бути ізольовані від простору між віконними рамами жолобами.

Притули стулкових частин вікон із боку приміщень слід ущільнювати пружними водостійкими прокладками. Скло віконних рам із боку приміщень повинне встановлюватись на водостійких замазках або пружних водостійких прокладках.

3.38 Віконні прорізи приміщень з мокрим та вологим режимами замість підвіконних дошок повинні мати косяки з уклоном, які облицьовані глазурованими або іншими водостійкими плитками.

3.39 У приміщеннях з мокрим та вологим режимами стіни та перегородки слід облицьовувати на всю висоту керамічними або полімерними плитками. Дозволяється облицьовання стін заввишки 1,8 м від рівня підлоги, а вище облицьовання - пофарбування водостійкими фарбами. Для опорядження приміщень слід передбачати матеріали світлих тонів.

Стіни парильних приміщень слід обробляти деревиною (береза, липа, осика або модрина).

Полиці в парильних приміщеннях треба передбачати дерев'яними з берези, липи або осики.

4 ПІДПРИЄМСТВА ПРАННЯ БІЛИЗНИ ТА ХІМІЧНОГО ЧИЩЕННЯ ОДЯГУ

Об'ємно-планувальні та конструктивні рішення

4.1 Пральні треба проектувати продуктивністю до 500, 1000 кг сухої білизни за зміну.

Підприємства хімічного чищення та фарбування одягу треба проектувати продуктивністю до 200, 250, 350 кг речей за зміну.

Підприємства термінового хімічного чищення одягу, хімічного чищення одягу та прання білизни методом самообслуговування треба проектувати продуктивністю до 500 кг білизни за зміну (до 200 кг речей за зміну).

4.2 Підприємства хімічного чищення та прання повинні розміщуватися в будівлях, що стоять окремо.

Розміщення підприємств прання у вбудовано-прибудованих приміщеннях дозволяється при використанні екологічно чистого виробництва та продуктивністю до 200 кг білизни за зміну.

4.3 У пральнях продуктивністю від 500 до 1000 кг білизни та хімчистках продуктивністю від 200 до 350 кг речей за зміну слід передбачати заходи щодо пристосування, в необхідних випадках, цих підприємств для знезаражування одягу.

4.4 Висота виробничих приміщень від позначки підлоги до низу несучих конструкцій повинна бути:

- у пральнях продуктивністю до 200 кг білизни за зміну та хімчистках продуктивністю до 200 кг речей за зміну, які мають екологічно чисте виробництво, - 3,0 м;
- у пральнях та підприємствах хімічного чищення продуктивністю більше за 200 кг білизни за зміну та більше за 200 кг речей за зміну - за технологічними вимогами.

4.5 Технічні приміщення (бойлерні, насосні, електрощитові, венткамери та ін.), що розміщуються на виробничих поверхах, слід проектувати однієї висоти з виробничими приміщеннями.

4.6 Площа приміщень для відвідувачів підприємств хімчистки та прання визначається за таблицею 7.

Таблиця 7 - Площа приміщень для відвідувачів

Вид обслуговування	У приймальному пункті площа, м ² , на одного приймальника замовлень	У підприємстві	
		Одиниця виміру	Площа, м ² , (не менше)
1. Прання білизни; хімічна чистка та фарбування одягу	6	На 1 приймальника замовлень	6
2. Термінова хімічна чистка, хімічна чистка з самообслуговуванням, термінове прання сорочок, прання з самообслуговуванням	—	На 1 кг оброблюваних речей за зміну	0,2 - до 150 кг за зміну; 0,1 - на кожний наступний кг за зміну

4.7 Склад та площі виробничих і допоміжних приміщень пралень слід приймати за таблицею 8.

Таблиця 8 - Склад та площі виробничих і допоміжних приміщень пралень

Приміщення	Площа, м ² , при продуктивності пральні в кг сухої білизни за зміну (не менше)	
	500	1000
1. Цех приймання білизни:		
приймання, мічення, облік, сортування та збереження білизни	35	65
дожидальня	12	15
2. Пральний цех:		
прання, полоскання, віджим	Визначаються розміщенням обладнання	
зберігання пральних матеріалів	8	10
приготування розчинів пральних матеріалів	16	20
склад матеріального забезпечення	20	30

Закінчення таблиці 8

Приміщення	Площа, м ² , при продуктивності пральні в кг сухої білизни за зміну (не менше)	
	500	1000
3. Сушильно-прасувальний цех	Визначаються розміщенням обладнання	
4. Цех упорядкування, лагодження та пакування білизни:		
упорядкування та пакування білизни	20	40
лагодження білизни	10	15
5. Цех видачі білизни:		
зберігання білизни	15	30
видача білизни	9	12
дожидальня	10	12
6. Підсобні:		
ремонтно-механічна майстерня	15	20
слюсарна	9	14
столярна	6	6
приміщення для ремонту електрообладнання	6	6
лабораторія	8	10
комора вбирального інвентарю	3	3
7. Медична кімната	12	12
Примітка. Склад та площі виробничих і допоміжних приміщень пралень продуктивністю до 500 кг сухої білизни за зміну приймати за завданням на проектування.		

4.8 Склад і площі виробничих приміщень підприємств хімічного чищення та фарбування одягу треба приймати за таблицею 9.

Площі допоміжних та складських приміщень цих підприємств треба приймати згідно з таблицею 10.

Площі приміщень підприємств термінового хімічного чищення, хімічного чищення та прання білизни методом самообслуговування приймати за таблицею 11.

Розрахункові площі виробничих приміщень уточнюються розташуванням технологічного обладнання.

Таблиця 9 - Склад і площі виробничих приміщень підприємств хімічного чищення та фарбування одягу

Приміщення	Площа, м ² , (не менше) на 1 кг одягу для підприємств продуктивністю, кг речей за зміну	
	200 - 250	350
1. Відділення первинного сортування без урахування засобів механізації	0,2	0,18
2. Відділення попереднього виведення плям та зачищення	0,1	0,1
3. Відділення хімічного чищення на хлористих розчинниках	0,19	0,16
4. Відділення хімічного чищення на вуглеводородних розчинниках: - дистиляторна	0,13	0,13
5. Відділення виведення плям	0,5	0,34
6. Відділення обробки у водяних розчинах	1,0	0,8
7. Відділення фарбування	1,8	1,0
8. Відділення фарбування виробів із замші та дублянок	0,3	0,25
9. Відділення підпрасовування підкладок	0,06	0,06
10. Сушильне відділення для речей після фарбування	0,5	0,3
11. Відділення чистого сортування	0,13	0,12

Закінчення таблиці 9

Приміщення	Площа, м ² , (не менше) на 1 кг одягу для підприємств продуктивністю, кг речей за зміну	
	200 - 250	350
12. Відділення волого-теплової обробки	0,22	0,19
13. Відділення ремонту	0,5	0,5
14. Експедиція (розбирання, комплектування, пакування): - зберігання, видача	0,17 0,03	0,13 0,02
15. Відділення чищення килимових виробів	0,4 - 0,36	0,25
16. Відділення чищення пухо-пір'яних виробів	0,54	0,48
17. Відділення чищення гардинно-тюлевих виробів	0,7 - 0,3	0,2
Примітка. Склад та площі виробничих приміщень підприємств хімічного чищення та фарбування одягу продуктивністю до 200 кг речей за зміну приймати за завданням на проектування.		

Таблиця 10 - Площі допоміжних та складських приміщень підприємств хімічного чищення та фарбування одягу

Приміщення	Площа, м ² , (не менше) при продуктивності 350 кг речей за зміну
1. Ремонтно-механічна майстерня	24
2. Ділянка приготування фарбників	18
3. АСУВ	18
4. Матеріальний склад	30
5. Склад рідини (ЛВР)	10
6. Склад зберігання розчинників у діжках	9
7. Комора АСУВ	18

Таблиця 11 - Площа виробничих приміщень підприємств самообслуговування термінового прання білизни та хімічного чищення одягу

Вид обслуговування	Площа приміщень, м ² , (не менше) на 1 кг оброблюваних речей		
	Для відвідувачів	Виробнича	Комори
1. Термінова хімчистка при продуктивності до 150 кг речей за зміну	0,2	1,4	0,1
на кожний наступний кг речей за зміну	0,1	1,0	-
2. Хімчистка самообслуговування при продуктивності до 150 кг речей за зміну	0,2	0,5	0,1
на кожний наступний кг за зміну	0,1	-	-
3. Прання сорочок до 125 кг за зміну	0,2	0,8	0,1
понад 125 кг	0,1	0,5	-
4. Пральня самообслуговування до 125 кг білизни за зміну	0,2	0,8	0,1
понад 125 кг за зміну	0,1	0,5	-

4.9 Ширину проходів з урахуванням максимальних габаритів обладнання для пралень слід приймати за таблицею 12, для підприємств хімічного чищення та фарбування одягу - за таблицею 13.

4.10 Склад і площі приміщень приймальних пунктів слід приймати згідно з таблицею 14. Площа приміщень приймальних пунктів не повинна бути менша 8 м².

Таблиця 12 - Ширина проходів для встановлення прального обладнання

Обладнання	Ширина проходу, м, між						
	робочими сторонами обладнання	робочою стороною		бічними сторонами і обладнання	бічною стороною обладнання та стіною	задньою стороною обладнання та стіною	задніми сторонами обладнання
		обладнання та стіною	та іншими сторонами обладнання				
Пральні машини завантажувальною масою, кг:							
від 5 до 12	2	1,5	1,5	0,7	0,8	0,7	0,8
від 25 до 50	3	2	2	0,8	0,8	0,7	1
від 100 до 200	3	2	2	1,8	0,8	0,8	1,5
3 механізованим завантаженням та вивантаженням білизни завантажувальною масою, кг:							
від 25 до 50	3	2,5	2,5	1,8	1,2	0,8	2,2
від 100 до 200	4	3	3	2,2	1,2	1	2,2
Центрифуги завантажувальною масою, кг:							
від 5 до 12	1	1,5	1,5	0,7	0,7	0,7	0,8
від 25 до 50	2	2	2	0,8	0,8	0,8	0,8
Сушильні барабани	2	1,5	—	0,7	0,7	0,8	1
Преси прасувальні різних видів	3	2	2	0,7	0,7	0,8	1
Сушильно-прасувальні котки різних видів	4	3	—	2	1,2	—	—
Машини для розтряски білизни	3	3	4	3	3	1	2
Стелажі:							
у пральнях	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	—	—
у приймальних пунктах	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	—	—

Таблиця 13 - Ширина проходів для встановлення обладнання підприємств хімічного чищення та фарбування одягу

Обладнання	Ширина проходу, м, між						
	стіною та задньою стороною обладнання	стіною та бічною стороною обладнання	робочими сторонами обладнання	бічними сторонами і обладнання	робочою стороною обладнання та стіною	робочою стороною обладнання та задньою стороною іншого обладнання	задніми сторонами обладнання
Стіл для виведення плям	1	0,7	—	1,5	1,5	1,5	0,8
Машина для хімічного чищення різних видів	1,5	1,2	2,5	1,5	2,5	3	2
Адсорбер	1,5	1,2	2,5	1,5	2,5	3	2
Механічні фарбувальні барки різної завантажувальної маси	1,0	0,7	2,5	1,5	2,0	—	0,8
Манекени пароповітряні різних моделей	1,0	0,7	2,5	0,8	2,0	2	1
Пароповітряні камери	1	1	3	1,5	2	2,5	1,5

Закінчення таблиці 13

Обладнання	Ширина проходу, м, між						
	стіною та задньою стороною обладнання	стіною та бічною стороною обладнання	робочими сторонами обладнання	бічними сторонами обладнання	робочою стороною обладнання та стіною	робочою стороною обладнання та задньою стороною іншого обладнання	задніми сторонами обладнання
Машина для чищення килимів	2	від 1 до 3	3	—	2,5	2,5	3
Машина для чищення пухо-пір'яних виробів	1	1	2,5	1,5	2	—	—
Прасувальна машина для хутра	1	1	2	1	2	2,5	1,5

Таблиця 14 - Склад та площі приміщень приймальних пунктів

Приміщення	Площа, м ² , (не менше) на 100 кг білизни(речей)
Відділення приймання білизни та речей:	
дожидальня	2
приміщення для приймання, сортування та зберігання брудної білизни (речей)	6
Відділення видачі білизни (речей):	
дожидальня	1,5
приміщення для розбирання та зберігання чистої білизни (речей)	5

4.11 Розміщення та планування виробничих приміщень пралень повинні здійснюватися відповідно до технологічних процесів: приймання та контроль білизни; сортування, зберігання та складання партій білизни; прання та віджим білизни; сушіння та прасування; лагодження, підбір та пакування; зберігання та видача білизни.

Прання білизни методом самообслуговування - приймання та зважування; прання; віджим; сушіння; прасування.

4.12 Розміщення та планування виробничих приміщень на підприємствах хімічного чищення та фарбування одягу повинне здійснюватись з урахуванням наступної послідовності технологічних процесів:

- хімічне чищення одягу - первинне сортування; зачищення виробів перед обробкою в органічних розчинниках; попереднє виведення плям; обробка виробів в органічних розчинниках; апретування виробів; обробка у водяних розчинах поверхнево-активних речовин; сушіння; волого-теплова обробка; дрібний ремонт; комплектування виконаних замовлень; розчісування та прасування шуб;
- фарбування одягу - первинне сортування; попередня обробка в органічних розчинниках; попередня обробка у водяних розчинах поверхнево-активних речовин; фарбування текстильних виробів, штучного хутра, натурального хутра; сушіння виробів; проміжне сортування; волого-теплова обробка; комплектування замовлень;
- термінове хімічне чищення одягу - приймання виробів, сортування та комплектування; попереднє виведення плям; обробка виробів у органічних розчинниках; виведення плям; волого-теплова обробка; сортування та комплектування замовлень;
- хімічне чищення методом самообслуговування - приймання та зважування, обробка в органічних розчинниках.

4.13 Виробничі потоки підприємств хімічного чищення та фарбування одягу, що мають важке обладнання та мокрі процеси виробництва, а також відділення брудного сортування та експедиції в багатоповерхових будівлях повинні розміщуватися на першому поверсі.

4.14 Пересічення потоків брудної та чистої білизни не дозволяється.

4.15 Розміщення прального цеху вище першого поверху дозволяється у разі застосування пральних машин та центрифуг завантажувальною масою не більше 25 кг.

4.16 Входи в приміщення приймання та видачі білизни прального цеху та речей відділення хімічного чищення повинні бути окремими від входів у інші приміщення. Окремі зовнішні входи слід передбачати для персоналу пральні та підприємства хімічистки.

4.17 Конструкції та оздоблення приміщень з мокрим (душові приміщення) і вологим (пральні та сушильно-прасувальні цехи) режимами у пральнях, а також відділення, що мають вологі і мокрі режими у хімічистках, необхідно виконувати у відповідності з вказівками п.п 3.29-3.44 цих Норм.

5 ІНЖЕНЕРНЕ ОБЛАДНАННЯ

Водопостачання та каналізація

5.1 Водопостачання та каналізацію слід проектувати у відповідності зі СНиП 2.04.02 та СНиП 2.04.01. Якість води повинна відповідати вимогам державного стандарту на питну воду.

Системи водопостачання і каналізації будівель повинні проектуватися з урахуванням технологічних норм споживання води виробничим обладнанням. Розрахункові секундні витрати води та стоків повинні прийматися з урахуванням коефіцієнта одночасної роботи обладнання. Відсоток одночасної дії обладнання треба приймати таким, що дорівнює 50 при установці до 5 однотипових одиниць обладнання та 40 - при встановленні понад 5 однотипових одиниць.

У неканалізованих районах поселень необхідно передбачати влаштування місцевих очисних споруд. Метод очищення і місце скидання стічних вод слід узгоджувати з органами Державного санітарного нагляду.

5.2 Системи побутового та виробничого гарячого водопостачання будинків комплексних підприємств побутового обслуговування слід проектувати сумісними. Систему внутрішньої каналізації слід проектувати єдиною для побутових та виробничих стічних вод.

5.3 Системи водопостачання будинків підприємств банно-оздоровчого призначення повинні проектуватися з використанням води, що має жорсткість до 7,2 мг-екв/л, при більшій жорсткості слід передбачати пом'якшення води у відповідності зі СНиП 2.04.02. У банях, що мають менше за 50 місць, пом'якшення води проектувати не слід.

У банях слід передбачати дві системи водопроводу: господарсько-питну від зовнішніх мереж, виробничу - від запасних вирівнювальних баків. До системи виробничого водопроводу треба приєднувати санітарні прилади, що встановлені у мильних, душових та ваннах, а також контрастні мікробасейни. До системи господарсько-питного водопроводу слід приєднувати санітарні прилади, що встановлюються у роздягальнях, вбиральнях, буфетах, перукарнях, купально-плавальних басейнах, оздоровчих душах, а також внутрішні та зовнішні поливальні крани.

У банях на 200 місць та більше слід передбачати два введення водопроводу.

У системах приготування гарячої води у банях та підживлювальної води у купально-плавальних басейнах, як правило, слід застосовувати теплообмінники-утилізатори тепла стоків виробничої каналізації та від басейнів.

Для прибирання приміщень мильних, парильних, душових та обхідних доріжок басейнів слід передбачати поливальні крани холодної та гарячої води.

Холодну та гарячу воду для оздоровчих душів слід подавати насосами під тиском 30 м вод. ст. від спеціальних баків холодної та гарячої води. Для керування оздоровчими душами повинні передбача-

тися кафедри. Водорозбірні колонки повинні мати крани пробкового типу або шарові.

Запасні вирівнювальні баки холодної та гарячої води повинні встановлюватися на однаковій висоті, що забезпечує потрібний тиск у приладах системи виробничого водопроводу. При водопостачанні від міського або сільського водопроводу баки повинні бути розраховані на півгодинні витрати води, а при водопостачанні з місцевих джерел - на годинні витрати води. Від баків слід передбачати трубопроводи, що подають воду до водорозбірних колонок та до душів. При кількості душів більше трьох трубопроводи слід закріплювати.

Купально-плавальні басейни у банях слід проектувати з дотриманням вимог, що поставлені до плавальних басейнів спортивних споруд.

Парильні приміщення сухої пари (сауни) повинні бути обладнані протипожежним водопроводом, котрий виконується як перфорований сухотруб. Вода в сухотруб повинна подаватися відкриванням вентиля, що розміщується за межами парильного приміщення у спеціальному plombованому ящику.

5.4 У банях слід передбачати дві системи каналізації: побутову та виробничу. У виробничу каналізацію слід відводити стоки від санітарних приладів, що приєднуються до системи виробничого водопостачання.

Відведення вод з підлоги приміщень з мокрим режимом (у тому числі з поверхонь обхідних доріжок купально-плавальних басейнів) слід передбачати через трапи діаметром 50 та 100 мм. Трапи в банях повинні передбачатися виходячи із розрахунку: один трап діаметром 50 мм на 1-2 душі; по одному трапу діаметром 100 мм - на 3-4 душі та на 10-12 місць у мильній та парильній; при розміщенні трапів у лотках - по одному трапу діаметром 100 мм на 8 душів та на 2 ванни. У тамбурах між роздягальними та мильними або душовими слід передбачати трапи діаметром 50 мм. На проходах у мильних установлення трапів не дозволяється.

5.5 Системи водопостачання будинків підприємств прання білизни та хімічного чищення одягу повинні проектуватися з використанням води жорсткістю до 7,2 мг-екв/л, при більшій жорсткості треба передбачати пом'якшення води у відповідності зі СНиП 2.04.02.

Для прибирання виробничих приміщень та душових слід передбачати поливальні крани холодної та гарячої води.

5.6 У будівлях підприємств прання білизни та хімічного чищення одягу необхідно проектувати роздільні мережі виробничої та побутової каналізації.

У кімнатах приймання і зберігання білизни та речей, а також у приміщеннях приготування розчинів слід передбачати встановлення трапів діаметром 100 мм.

Теплопостачання, опалення та вентиляція

5.7 Теплопостачання, опалення, вентиляцію та кондиціонування повітря слід проектувати у відповідності з нормами проектування опалення, вентиляції та кондиціонування повітря згідно зі СНиП 2.04.05 і за цими Нормами.

5.8 Постачання будівель теплом повинне передбачатися від ТЕЦ або від районної котельної, а за їх відсутності - від власної котельної, котру слід проектувати у відповідності зі СНиП П-35. Теплопостачання будівель підприємств банно-оздоровчого призначення може бути забезпечене при обґрунтуванні від теплових насосів, що використовують як джерело низькопотенційної енергії тепло стічних вод від систем виробничої каналізації та від купально-плавального басейну.

Тепловий пункт системи централізованого теплопостачання повинен бути вбудованим. На вводі теплової мережі повинні бути встановлені прилади обліку та регулювання теплоспоживання, в тому числі прилади для програмного зниження температури у неробочий час.

5.9 Температуру повітря в приміщеннях для проектування систем опалення, а також вентиляції для холодної пори року та кратність повітря в приміщеннях слід приймати за таблицею 15.

5.10 Приміщення, що використовуються у різний час доби, а також приміщення, що опалюються, та такі, що не мають зовнішніх огорож (у банях), повинні обігріватися самостійними системами опалення з встановленими на трубопроводах регулювальними клапанами.

Подачу пари у парильні безпосередньо з котельної передбачати не дозволяється.

Для опалення приміщень банно-оздоровчого призначення, підприємств для прання білизни та хімічного чищення повинні застосовуватися радіатори. В приміщеннях мильних та душових дозволяється передбачати системи опалення з нагрівальними елементами, вбудованими у стелю. В банях на 50 місць та більше слід передбачати обігрівання підлоги приміщень роздягальних та обхідних доріжок басейнів реєстрами з гладких труб, що вкладаються у конструкцію підлоги. Температуру поверхні підлоги та обхідних доріжок слід приймати 30°C.

Для приміщень сортувального та прального цехів пралень як нагрівальні прилади слід приймати реєстри з гладких труб.

У приміщеннях з вологим і мокрим режимами передбачати у зовнішніх стінах ніші для розміщення нагрівальних приладів не дозволяється. В цих приміщеннях трубопроводи в місцях проходження крізь стіни, перегородки та перекриття повинні бути сховані у гільзи з гідроізоляцією.

Таблиця 15 - Температура повітря в приміщеннях для проектування систем опалення, вентиляції та кратність повітря в приміщеннях

Приміщення	Температура повітря в приміщеннях, °С	Кратність повітрообміну в приміщеннях	
		приплив	витяжка
ОСНОВНІ ПРИМІЩЕННЯ КОМПЛЕКСНИХ ПІДПРИЄМСТВ ПОБУТОВОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ			
Виготовлення та ремонт одягу, головних уборів і трикотажних виробів:			
- виготовлення та ремонт легкого плаття, верхнього одягу, головних уборів, ремонт трикотажних виробів	18	За розрахунком на видалення тепловиділення	
- гофре і плісе, кушнірські роботи	18	2	2
Демонстраційна зала	18	За розрахунком	
Костюмерні	18	1	2
Виготовлення і ремонт взуття та шкіряної галантереї	18	2	2
Ремонт металовиробів, побутових електроприладів, годинників, ремонт фото-, кіно-, відеоапаратури, оптики, музичних інструментів, палітурні роботи	18	2	3
Ремонт радіоапаратури та телевізорів	18	4	5
Фотосалон для зйомок на документи	18	1	2
Фотосалон для групових зйомок	18	За розрахунком	
Обробка фотоматеріалів:			
- чорно-білих	18	2	3
- кольорових	18	8	10
Ремонт виробів з пластмас, ювелірні та граверні роботи	18	1	2
Прокат предметів домашнього вжитку та культурно-побутового призначення:			
- салон	18	1	2
- погодинний прокат клавішних інструментів	18	-	1
Перукарня з кількістю робочих місць:			
- до 3	18	-	1
- понад 3 до 5	18	1	2
- понад 5	18	2	3
- приміщення для сушіння волосся	18	За розрахунком	
Бюро комп'ютерних послуг та набору тексту	18	3	3
Ломбард	18	-	1
ПРИМІЩЕННЯ БАННО-ОЗДОРОВЧОГО ПРИЗНАЧЕННЯ			
Вестибюль з гардеробом	18	2	-
Дождальні	18	2	-
Роздягальні	25	2,5	2
Мильні	30	8	9
Тамбури між мильною та роздягальною	25	10	-
Душові з відкритими кабінами	25	10	-
Парильні	40	-	1
Ванні кабіни (закриті)	25	6	7
Душові кабіни (закриті)	25	10	11

Продовження таблиці 15

Приміщення	Температура повітря в приміщеннях, °С	Кратність повітрообміну в приміщеннях	
		приплив	витяжка
Приміщення купально-плавальних басейнів	26	За розрахунком	
Приміщення оздоровчих душів	26	10	11
Приміщення оздоровчих ванн	25	5	4
Масажні	22	2	3
Фотарії	25	За розрахунком	
Кімнати відпочинку	22	3	3
Перукарні	18	—	2
Майстерні дрібного ремонту одягу	16	—	1
Буфет, кафе	18	2	3
Кабінет лікаря	20	—	1
Кімнати обслуговуючого персоналу	18	—	1
Кімната приймання їжі	18	—	1
Вбиральні при роздягальнях (норма витяжки на 1 унітаз)	20	—	50 м ³ /ч
Приміщення для запасних вирівнювальних баків для води	5	—	0,5
Насосно-фільтрувальне приміщення	16	2	3
Хлораторна	16	5	12
Склади балонів з хлором	10	5	12
Склад реагентів, господарських хімікатів та фарб	10	—	2
ВИРОБНИЧІ ПРИМІЩЕННЯ ПІДПРИЄМСТВ ПРАННЯ ТА ХІМІЧНОГО ЧИЩЕННЯ			
Цех приймання білизни:			
- приміщення приймання, обліку, сортування та збереження білизни	18	4	5
Пральний цех, приміщення:		За розрахунком, але не менше за	
- прання, полоскання та віджиму	18	10	13
- приготування технологічних розчинів	18	2	3
- зберігання пральних матеріалів	18	1	1
Сушильно-прасувальний цех	15	За розрахунком, але не менше за	
		6	5
Цех розбирання, лагодження та пакування білизни	18	1	1
Цех видачі білизни, приміщення:			
- зберігання білизни	18	1	1
- видачі білизни	18	1	1
Хімічне чищення та фарбування одягу:		За розрахунком на видалення та розбавлення шкідливих речовин до гранично дозволених концентрацій	
- попереднє виведення плям та зачищення	16		
- чищення на хлористих розчинниках	16		
- чищення на уайт-спіриті	16		
- обробка у водяних розчинах	16		
- фарбування	16		
- сушильне відділення	15		
Технічні приміщення для знежирюючих машин	16	4	15

Закінчення таблиці 15

Приміщення	Температура повітря в приміщеннях, °С	Кратність повітрообміну в приміщеннях	
		приплив	витяжка
Лабораторія	18	2	3
Термінове виведення плям	16	8	10
Прання білизни та хімічне чищення одягу з самообслуговуванням	18	За розрахунком на видалення залишків тепла та вологи	
Приміщення запасних вирівнювальних баків	5	—	0,5
Диспетчерська	18	1	1
Апаратна	15	1	1
Ремонтно-механічна та електро-механічна майстерні	18	1	1
Приймальні пункти, приміщення:			
- приймання, сортування та зберігання брудних білизни та одягу	18	3	5
- розбирання та зберігання чистої білизни і одягу	18	—	1
ПРИМІЩЕННЯ ДЛЯ ВІДВІДУВАЧІВ ТА КОМОРИ			
Приміщення для відвідувачів	18	—	1
Комори	15	—	0,5
Комори хімікатів	15	—	1,5
<p>Примітка 1. У будівлях підприємств з кількістю робочих місць до 5, а також у банях на 20 місць та менше дозволяється передбачати витяжну вентиляцію з природним спонуканням, якщо відсутні витяжні системи місцевих відсмоктувачів.</p> <p>Примітка 2. У виробничих приміщеннях з надлишками явного тепла треба передбачати опалення для підтримання температури в помешканнях 10°C.</p> <p>Примітка 3. Для відшкодування витяжки з ванних та душових кабін треба передбачати надходження повітря до них через роздягальні при кабінах. Для цієї мети у верхній частині перегородок ванних та душових кабін треба передбачати ґрати або сітки.</p> <p>Примітка 4. Відносну вологість повітря у приміщеннях купально-плавальних басейнів, мильних, душових та ванних слід приймати не більше за 75%, в приміщеннях прального цеху - 70%, сушильно-прасувального цеху - 65%.</p> <p>Примітка 5. В приміщеннях, де зберігаються балони з хлором, повинен бути забезпечений однократний повітрообмін при механічній вентиляції, що не працює.</p>			

5.11 Подачу теплоносія для виробничого обладнання, для системи центрального опалення, для калориферів припливної вентиляції та теплообмінників гарячого водопостачання слід передбачати окремими трубопроводами від загальної розподільної гребінки, що розміщується у тепловому пункті.

5.12 У будівлях підприємств з кількістю робочих місць 50 та більше, а також у банях на 200 місць та більше, що проектується для будівництва в районах з температурою зовнішнього повітря мінус 15°C та нижче (параметри Б), у входах для відвідувачів слід передбачати повітряно-теплові завіси. Повітря для завіс треба забирати з верхньої зони вестибюля.

5.13 Склад і кількість шкідливих виділень, тепла та вологи, що поступають від технологічного обладнання в повітря приміщень, а також типи місцевих відсмоктувачів від нього треба приймати відповідно до чинних нормативних документів України та за паспортними даними.

При визначенні повітряного обміну у виробничих приміщеннях за розрахунком слід урахувати тепловиділення від електродвигунів з коефіцієнтом переходу електричної енергії у теплову, що дорівнює 0,25. Тепловиділення від електротеплового обладнання, що не має місцевих вентиляційних відсмоктувачів, слід приймати такими, що дорівнюють їх електричній потужності з урахуванням коефіцієнтів одночасності у відповідності з технологічною частиною проекту.

5.14 За наявності у викидах від місцевих відсмоктувачів парів перхлоретилену, трихлоретилену та інших шкідливих газів слід передбачати «факельний» викид газоповітряної суміші в атмосферу.

Видалення газоповітряної суміші місцевими відсмоктувачами, що вбудовані в обладнання, не повинне об'єднуватися з видаленням повітря витяжними системами іншого призначення.

У помешканнях термінового хімічного чищення та в помешканнях для відвідувачів підприємств хімічного чищення з самообслуговуванням, видалення повітря повинне передбачатися з верхньої та нижньої зон приміщень у безпосередній близькості від машин обезжирювання.

Вентиляцію слід проектувати з урахуванням забезпечення протікання повітря у напрямку від «чистих» приміщень до «брудних».

5.15 Загальнообмінні системи припливної та витяжної вентиляції виробничих приміщень та комор дозволяється передбачати спільними за умови встановлення вогнезатримуючих клапанів автоматичної дії у місцях перетину повітропроводів із стінами комор спалимих матеріалів або не спалимих матеріалів, що мають спалиму упаковку.

5.16 Подавання припливного повітря в приміщення слід передбачати у верхню зону, а в приміщеннях купально-плавальних басейнів - у нижню і, частково, у верхню зони. У пральному та сушильно-прасувальному цехах пралень подавання припливного повітря слід передбачати у верхню зону з направленням потоку повітря у робочу зону.

Швидкість руху повітря у зонах знаходження тих, що миються у банях, слід приймати при проектуванні не більше за:

- 0,15 м/с - у роздягальнях, мильних, душових, закритих душових і ванних кабінах, фотаріях;
- 0,2 м/с - у приміщеннях купально-плавальних басейнів, оздоровчих душів та ванн.

5.17 Розміщення вентиляційних каналів у товщі зовнішніх і внутрішніх стін приміщень з мокрим та вологим режимами не дозволяється. Горизонтальні та похилі ділянки витяжних повітропроводів із приміщень з мокрим режимом слід передбачати з уклоном у бік руху повітря та улаштуваннями для відведення конденсату.

5.18 Паропостачання технологічного обладнання та парилень повинне виконуватися за технологічним завданням.

Електропостачання та електротехнічне обладнання

5.19 Електротехнічне обладнання підприємств побутового обслуговування треба проектувати у відповідності з ВСН 59, ПУЕ, ДНАОП 0.00-1.32, ВСН 60 та вимогами цього розділу.

5.20 Заземлення обладнання підприємств повинне бути передбачене у відповідності з ПУЕ.

5.21 Комплексні підприємства побутового обслуговування з кількістю робочих місць більше за 50, підприємства хімічного чищення та прання білизни продуктивністю за зміну більше за 1000 кг, салони-перукарні, бані, що мають більше за 50 місць, підприємства ремонту побутових машин та приладів, ремонту побутової радіоелектронної апаратури за надійністю електропостачання слід відносити до II категорії.

Інші підприємства побутового обслуговування - до III категорії.

5.22 Електропостачання електроприймальників засобів пожежогасіння, охороннопожежної сигналізації, сповіщення про пожежу, димовидалення слід виконувати згідно з ДБН В.2.5-13, СНиП 2.04.05, ВСН 59.

5.23 У підприємствах слід передбачати спеціальні приміщення електрощитових для розміщення ввідно-розподільних пристроїв.

Не дозволяється розміщення електрощитових під приміщеннями з вологим та мокрим режимами.

У пральнях та хімчистках електрощитові приміщення слід розміщувати на перших поверхах будівель.

5.24 Проводи електричних мереж у приміщеннях хімчисток повинні прокладатися у відповідності з вимогами ВСН 59 п. 12.3 для пралень.

5.25 Електропроводку до електроапаратів, що піддані вібрації, а також до датчиків та приладів у тих випадках, коли це обумовлено паспортами або технічними умовами на ці прибори, треба передбачати проводами та кабелями з мідними жилами.

5.26 Пристрої для підключення побутових електроприладів слід передбачати згідно з ВСН 59 п. 12.41.

5.27 Електропускові пристрої для робочої та аварійної систем вентиляції приміщень хлораторної та складів хлору, «брудної» половини дезінфекційної камери необхідно розміщувати поза цими приміщеннями.

5.28 Штучне освітлення підприємств хімчистки та пралень слід проектувати з коефіцієнтом запасу: 1,8 - для світильників з люмінесцентними лампами та 1,5 - для світильників з лампами накаливання.

Особливе освітлення приміщень хімчисток та пралень треба передбачати світильниками з газорозрядними лампами.

Місцеве освітлення слід передбачати люмінесцентними світильниками на висоті 2 - 2,5 м від робочих поверхонь обладнання.

5.29 У приміщеннях для відвідувачів, у виробничих приміщеннях підприємств з виготовлення та ремонту одягу, хутряних та трикотажних виробів, головних уборів та у виробничих приміщеннях хімчисток слід застосовувати лампи, що забезпечують правильну кольоропередачу виробів, які виготовляються і ремонтуються.

5.30 Апарати керування електроосвітленням приміщень з вологим та мокрим режимами повинні бути винесені у суміжне приміщення з сухим режимом.

5.31 Апарати керування освітленням комор для зберігання речей та побутових приладів населення повинні розміщуватись поза цими приміщеннями у неспалимих заплombованих шафах.

5.32 Технологічні електроприймальники, касові апарати, електрорушники та аналогічні електроприймальники не дозволяється приєднувати до групової мережі електричного освітлення.

5.33 У підприємствах побутового обслуговування необхідно передбачати аварійне, евакуаційне освітлення.

Лінії, що живлять установки аварійного, евакуаційного та рекламного освітлення, повинні бути окремими, починаючи з ввідно-розподільного пристрою.

Обладнання евакуаційних виходів світловими покажчиками, освітлення шляхів евакуації здійснюється у відповідності з вимогами СНиП II-4 та ПУЕ.

5.34 У підприємствах побутового обслуговування населення необхідно передбачати прилади та засоби автоматизації, що забезпечують контроль автоматизованих технологічних процесів, температурно-вологісних режимів, безпечних умов праці.

5.35 На підприємствах побутового обслуговування слід передбачати пристрої телефонного зв'язку та проводового мовлення.

5.36 Захист від блискавки підприємств побутового обслуговування повинен виконуватись згідно з інструкцією РД 34.21.122.

6 ПРОТИПОЖЕЖНІ ТА САНІТАРНО-ГІГІЄНІЧНІ ВИМОГИ

Противопожежні вимоги

6.1 При проектуванні, будівництві, реконструкції, ремонті підприємств побутового обслуговування треба виконувати вимоги СНиП 2.01.02* та противопожежні вимоги, які викладені в інших нормативних документах, що стосуються будівництва.

6.2 Ступінь вогнестійкості будівель та площу пожежного відсіку приймати відповідно до СНиП 2.01.02* та ДБН В.2.2-9. У будівлях IV—V ступенів вогнестійкості дозволяється розміщувати підприємства не більше ніж на 50 робочих місць.

6.3 Головні сходи для відвідувачів з першого до другого поверху будівлі I та II ступенів вогнестійкості дозволяється проектувати відкритими, без вестибюлів і поповерхових холів; при цьому інші сходи повинні бути внутрішніми першого типу.

6.4 Приміщення підприємств побутового обслуговування (за винятком перукарень та бюро обслуговування), що розміщуються в будівлях іншого призначення, слід відокремлювати від інших приміщень протипожежними стінами та перекриттям 2-го типу. При проектуванні шляхів евакуації та прибудованих приміщень треба виконувати вимоги ДБН В.2.2-9.

6.5 При розміщенні у підвальних поверхах комор для зберігання вогнебезпечних матеріалів (а також неспалимих матеріалів, що мають горючу упаковку) площею до 50 м² слід передбачати у коридорах не менше двох вікон розмірами 0,75 м x 1,2 м з прямиками. При площі комор більше за 50 м необхідно передбачати вікна з прямиками безпосередньо у коморах. Вільну площу вікон брати за розрахунком, але не менше за 0,2 % площі цих приміщень.

6.6 Будівлі та приміщення виробничого, складського призначення за вибухопожежною та пожежною небезпекою діляться на категорії відповідно до НАПБ.07.005 (ОНТП 24). Потреба в обладнанні приміщень підприємств побутового обслуговування автоматичними установками пожежогасіння та пожежної сигналізації слід визначати відповідно до ДБН В.2.2-9, інших нормативних документів щодо цього питання, які затверджені у встановленому порядку та узгоджені з центральними органами державного пожежного нагляду.

Санітарно-гігієнічні вимоги

6.7 На підприємствах побутового обслуговування з постійним перебуванням людей треба передбачати у відповідності з розрахунком гардероби та санвузли для відвідувачів. Необхідно виконувати санітарно-гігієнічні вимоги ДБН В.2.2-9 (розділ 7).

6.8 Зали гімнастики та тренажерний повинні мати роздягальні, душові та вбиральні.

6.9 У приміщеннях для відвідувачів, у виробничих, адміністративних та інших помешканнях з постійним знаходженням людей слід передбачати природне освітлення.

У виробничих приміщеннях для виготовлення і ремонту одягу та трикотажних виробів природне освітлення робочих місць слід передбачати, як правило, з лівої сторони.

6.10 Природне освітлення дозволяється не передбачати у коморах, санітарно-побутових та технічних приміщеннях, коридорах, а також приміщеннях знімальних залів фотографій, обробки фотоматеріалів, у демонстраційних залах, сховищах ломбардів.

Значення коефіцієнта природного освітлення (к.п.о.) для виробничих приміщень треба приймати у відповідності зі СНиП II-4 (таблиця 2).

Розміри світлових прорізів, за винятком вітрин з експозиційними площадками на перших поверхах будівель, повинні прийматися за розрахунком за умови забезпечення нормованого значення коефіцієнта природного освітлення (к.п.о.), згідно зі СНиП II-4.

6.11 На підприємствах побутового обслуговування з кількістю робочих місць більше за 150 треба передбачати кабінет лікаря площею 12 м².

6.12 Бані на 20 місць та більше слід проектувати з урахуванням можливості їх використання як санітарних пропускників, для чого слід передбачати:

- запасні двері між жіночим та чоловічим відділеннями у мильних і душових;
- у мильних, у проходах між лавами - спеціальні обмивальні душі;
- при виході з мильної та душової у роздягальню чистої половини санпропускника - душові установки для додаткового обмивання;
- пристрої для періодичної дезинфекції приміщень та обладнання;
- на земельній ділянці спеціальні площадки розміром 0,06 га для бань місткістю більше за 50 місць;
- у банях на 200 місць та більше - стаціонарні дезинфекційні камери. Склад приміщень та обладнання дезинфекційних камер визначаються спеціальним завданням. Приміщення приймання необробленого одягу та видачі обробленого одягу повинні бути суміжними з відповідними роздягальними.

6.13 Дозволяється освітлення приміщень мильних, душових, дожидалень та масажних другим світлом. Парильні, закриті ванни та душові кабінки, комори дозволяється передбачати без природного освітлення.

6.14 Для опорядження приміщень дозволяється використовувати синтетичні матеріали, узгоджені у встановленому порядку з органами Держсанепіднагляду.

6.15 Приміщення приймання, зберігання та сортування білизни, пральний та сушильно-прасувальний цехи пральні, всі виробничі приміщення хімчистки повинні мати природне освітлення.

Відношення площі вікон до площі приміщень слід приймати:

- у виробничих приміщеннях не менше 1:8;
- у допоміжних приміщеннях не менше 1:12.

Без природного освітлення дозволяється проектування приміщень для виготовлення розчинів та складські.

6.16 У приміщеннях, де передбачається періодичне миття підлоги, необхідно влаштовувати їх з уклоном до лотків або трапів. У місцях прилягання підлоги до фундаментів під пральні машини та фарбувальне обладнання треба влаштовувати огорожувальні бортики.

У приміщеннях з обладнанням для хімічного чищення одягу слід застосовувати підлоги з кислотостійких матеріалів, стіни, перегородки, колони облицьовувати на всю висоту керамічними або скляними плитками.

ДОДАТОК А
(рекомендований)

Таблиця А.1 - Перелік підприємств побутового обслуговування для міст та сільських поселень

Підприємство	Склад виробництва
ДЛЯ МІСТ	
1. Комплексне підприємство	
Комплексний приймальний пункт з майстернями, що мають кількість робочих місць від 5 до 30	Ремонт та виготовлення одягу, ремонт взуття, перукарня. Приймання білизни для прання та речей у хімічне чищення. Бюро обслуговування
Будинок побуту з кількістю робочих місць від 20 до 150 для середніх та малих міст	Виготовлення та ремонт одягу; пошиття і ремонт взуття; ремонт годинників, ювелірних виробів, побутових електроприладів, теле-, радіоапаратури; перукарня, фотографія, бюро обслуговування, відділення прокату
Комплекс побутового обслуговування та Будинок побуту з кількістю робочих місць 150 та більше для великих, крупних та крупніших міст	Приймання замовлень на різноманітні види робіт та послуг. Виконання робіт з виготовлення і ремонту одягу. Ремонт взуття, металовиробів, годинників, ювелірних виробів, побутових електроприладів теле-, фото-, радіоапаратури. Перукарня, фотографія. Хімічне чищення з самообслуговуванням. Пральня. Бюро обслуговування. Зали гімнастики та тренажерний; магазин; ломбард.
Будинок моди потужністю від 50 до 300 роб. місць	Послуги вищої категорії з виготовлення одягу, взуття, трикотажних виробів. Перукарня, відділення косметики, демонстраційна, виставкова зали, магазин виробів
Будинок краси (потужність визначається завданням на проектування)	Послуги вищої категорії перукарні та косметичних послуг. Окремі види медичних послуг (медична косметика, лікувальна гімнастика, протезування зубів, лікувальні ванни тощо)
Салон краси (5 - 20 роб. місць)	Послуги вищої категорії перукарні та косметичні послуги, торгова та демонстраційна зали
Ательє пошиття одягу, майстерні з виготовлення та ремонту різних виробів, перукарня, фотографія (5-20 роб. місць)	Приймання замовлень та виконання робіт
Ломбард (потужність визначається завданням на проектування)	Приймання речей та предметів хатнього вжитку на зберігання, видача грошових позик під заставу майна
2. Підприємство банно-оздоровчого призначення	
Баня та банно-оздоровчий комплекс потужністю від 5 до 200 місць	Послуги бані, перукарні, салону косметики
3. Спеціалізоване підприємство	
Підприємство хімчистки та прання	
Підприємство прання білизни та хімічного чищення одягу продуктивністю до 1000 кг білизни, 350 кг речей за зміну	Прання білизни та пральня з самообслуговуванням, хімічне чищення речей (в тому числі з самообслуговуванням)
ДЛЯ СІЛЬСЬКИХ ПОСЕЛЕНЬ	
1. Комплексне підприємство	
Комплексний приймальний пункт з майстернями, що мають кількість робочих місць від 5 до 10, для обслуговування населення від 2 до 5 тис. жителів	Виготовлення та ремонт одягу, ремонт взуття, металовиробів, побутових електроприладів, годинників, теле-, радіоапаратури. Приймання у хімічне чищення одягу. Перукарня, бюро обслуговування

Закінчення таблиці А. 1

Підприємство	Склад виробництва
Сільський Будинок побуту з кількістю робочих місць від 15 до 50 для обслуговування населення від 5 до 30 тис. жителів	Приймання замовлень на різноманітні види послуг. Виготовлення та ремонт одягу, ремонт взуття. Ремонт побутових електроприладів, металовиробів. Перукарня, фотографія, бюро обслуговування
Районний Будинок побуту та комплекс побутового обслуговування з кількістю робочих місць від 50 до 150 для обслуговування населення від 35 до 70 тис. жителів	Приймання замовлень на різні види робіт та послуг. Виготовлення та ремонт одягу, ремонт взуття, побутових електроприладів, металовиробів, годинників. Термінове хімічне чищення та прання. Перукарня, фотографія, бюро обслуговування
Ательє виготовлення одягу, майстерня, перукарня, фотографія та ін.	Приймання замовлень та виконання робіт
2. Підприємство банно-оздоровчого призначення	
Баня і банно-оздоровчий комплекс потужністю від 5 до 50 місць	Послуги бань, перукарні, салону косметики
3. Спеціалізоване підприємство	
Підприємство хімчистки та прання	
Коопероване підприємство прання білизни та хімічного чищення одягу загальною потужністю до 350 кг білизни (речей) за зміну	Приймання замовлень та виконання робіт
<p>Примітка 1. Потужність виробництв, що входять до складу підприємства, визначається розрахунком.</p> <p>Примітка 2. У кількості робочих місць підприємства враховані виробничі робітники та приймальники.</p> <p>Примітка 3. Класифікацію міст та поселень приймати за ДБН 360* (таблиця 1.1).</p>	

ДОДАТОК Б
(довідковий)

Перелік нормативних документів, на які даються посилання

ДБН 360-92*	Містобудування. Планування і забудова міських і сільських поселень
ДБН Б.2.4-1-94	Планування та забудова сільських поселень
ДБН В.1.4-0.01-97	Основні положення
ДБН В.1.4-0.02-97	Типові документи
ДБН В.2.2-5-97	Будинки та споруди. Захисні споруди цивільної оборони
ДБН В.2.5-13-98	Пожежна автоматика будинків і споруд
ДБН Б.1-3-97	Склад, зміст, порядок розроблення, погодження та затвердження генеральних планів міських населених пунктів
ДБН В.2.2-9-99	Громадські будинки та споруди. Основні положення
Нормали планировочных элементов жилых и общественных зданий. НП 4.3-79	Нормы технологического проектирования и технико-экономические показатели предприятий бытового обслуживания населения Предприятия бытового обслуживания
СНиП 2.08.01-89*	Жилые здания
СНиП 2.09.02.85*	Производственные здания
СНиП 11-4-79	Естественное и искусственное освещение
СНиП II-22-81	Каменные и армокаменные конструкции
СНиП II-25-80	Деревянные конструкции
СНиП 2.03.11-85	Защита строительных конструкций от коррозии
СНиП 2.01.02-85*	Противопожарные нормы
СНиП 2.02.01-83	Основания зданий и сооружений
СНиП 2.03.01-84*	Бетонные и железобетонные конструкции
СНиП 2.03.03-85	Армоцементные конструкции
СНиП 2.03.06-85	Алюминиевые конструкции
СНиП 2.04.01-85	Внутренний водопровод и канализация зданий
СНиП 2.04.02-84	Водоснабжение. Наружные сети и сооружения
СНиП II-35-76	Котельные установки
СНиП 2.04.05-91	Отопление, вентиляция и кондиционирование
СНиП 2.04.07-86	Тепловые сети
ДБН В.2.5-20-2001	Газопостачання
СНиП 3.05.01-85	Внутренние санитарно-технические системы
СНиП 3.05.07-85	Системы автоматизации
СНиП II-3-79**	Строительная теплотехника
ВСН 01-89 (Росавтотранс)	Предприятия по обслуживанию автомобилей
ВСН 59-88 (Госкомархитектуры)	Электрооборудование жилых и общественных зданий. Нормы проектирования
ВСН 60-89 (Госкомархитектуры)	Устройства связи, сигнализации и диспетчеризации инженерного оборудования жилых и общественных зданий. Нормы проектирования
ВСН 62-91 (Госкомархитектуры)	Проектирование среды жизнедеятельности с учетом потребностей инвалидов и маломобильных групп населения
ПУЕ	Правила устройства электроустановок

С.30 ДБН В.2.2-11-2002

Закінчення додатка Б

ДНАОП 0.00-1.32-01	Правила будови електроустановок. Електрообладнання спеціальних установок
ПУБЕЛ	Правила устройства и безопасной эксплуатации лифтов
РД 34.21.122-87 (Минэнерго, Госстрой)	Инструкция по устройству молниезащиты зданий и сооружений
СН 512-78	Инструкция по проектированию зданий и помещений для электронно-вычислительных машин
ГОСТ 12.1.044-89	Пожаровзрывоопасность веществ и материалов. Номенклатура показателей и методы их определения
ГОСТ 27751 -88 (СТ СЕВ 384-87)	Надежность строительных конструкций и оснований. Основные положения по расчету
СТ СЕВ 4867-84	Защита от шума. Звукоизоляция ограждающих конструкций. Нормы
ДержСанПН 173-96	Державні санітарні правила планування та забудови населених пунктів
ДержСанПНН 239-96	Державні санітарні норми і правила захисту населення від впливу електромагнітних випромінювань
НРБУ-97	Норми радіаційної безпеки України. Державні гігієнічні нормативи
СанПиН 42-121-4719-88	Санитарные правила устройства, оборудования и содержания общежитий для рабочих, студентов, учащихся средних учебных заведений и профессионально-технических училищ
СанПиН 1304-75	Санитарные нормы допустимых вибраций в жилых домах
СанПиН 2152-80	Санитарно-гигиенические нормы допустимых уровней ионизации воздуха производственных и общественных помещений
СанПиН 2605-82	Санитарные нормы и правила обеспечения инсоляцией жилых и общественных зданий и территории жилой застройки
СанПиН 3077-84	Санитарные нормы допустимого шума в помещениях жилых и общественных зданий и на территории жилой застройки
ДержСанПіН 2.22.022-99	Державні санітарні правила та норми для перукарень різних типів
ДСП 201-97	Державні санітарні правила охорони атмосферного повітря населених місць (від забруднення хімічними та біологічними речовинами)
ДержСанПіН 383-96	Державні санітарні правила і норми. Вода питна. Гігієнічні вимоги до якості води централізованого господарсько-питного водопостачання
СН № 4948-89	Санитарные нормы допустимых уровней инфразвука и низкочастотного шума на территории жилой застройки
СП № 60265-91	Санитарные правила и нормы по производству и применению товаров бытовой химии
ОНТП 24-86	Определение категорий помещений и зданий по взрывопожарной и пожарной опасности

ДОДАТОК В
(обов'язковий)

Таблиця В.1 - Терміни та визначення

Термін	Визначення
Комплексне підприємство служби побуту	Підприємство, яке виконує ряд робіт, що пов'язані єдиною ідеологією замовлення (Будинок побуту, Будинок моди, Будинок краси, ломбард, ательє, салон, перукарня, майстерня тощо)
Спеціалізоване підприємство	Підприємство, що виконує спеціальні види робіт (хімічне чищення, пральня, майстерня ремпобуттехніки тощо)
Будинок побуту	Об'єднує у єдиному архітектурно-планувальному рішенні дрібні взаємозв'язані підприємства служби побуту
Комплекс побутового обслуговування	Об'єднує у єдиному архітектурно-планувальному рішенні два чи декілька підприємств служби побуту
Підприємство централізованого виконання замовлень	Підприємства, що працюють через мережу приймальних пунктів
Будинок моди	Авторське підприємство, що виготовляє одяг, взуття, різноманітні доповнення до одягу. Має магазин власних виробів, виставкову та демонстраційну зали, перукарню
Будинок краси	Підприємство, що забезпечує комплексне обслуговування перукарні, декоративної та лікарської косметики, а також інші послуги, що направлені на покращання зовнішнього вигляду людей
Ломбард	Підприємство, що забезпечує збереження речей та предметів вжитку, а також видає гроші під заставу речей та коштовностей

ДОДАТОК Г
(обов'язковий)

Таблиця Г.1 - Розрахункова площа на 1 робоче місце комплексних підприємств побутового обслуговування

Кількість робочих місць на підприємстві	Розрахункова площа на 1 робоче місце, м², (не менше)
до 20	20
30	18
60	17
80	16
120	16
200	17
300	16

ДОДАТОК Д
(довідковий)

Таблиця Д.1 - Перелік професій та груп виробничих процесів

Вид обслуговування та професія	Група виробничих процесів
Пошиття та ремонт одягу, виготовлення та ремонт трикотажних виробів, ремонт виробів із синтетичних матеріалів	
Приймальник замовлень, закрійник, лекальщик, трафаретник, швея-мотористка, робітник з пошиття та ремонту одягу, текстильної галантереї, головних уборів, ремонту трикотажних виробів	1а
Підбірник-кушнір	1б
Гофрувальник, плісувальник, прасувальник, пресувальник, декатирувальник	2а
Пошиття і ремонт взуття та шкіряної галантереї	
Закрійник	1а
Приймальник замовлень, робітник з ремонту шкіряного взуття, робітник з ремонту гумового та валяного взуття клейовим та пошивним методом, робітник з ремонту шкіряної галантереї, робітник з ремонту гумового та валяного взуття методом гарячої вулканізації, робітник з фарбування взуття	1б
Ремонт побутової техніки	
Приймальник замовлень та робітник з ремонту годинників, робітник з ремонту електропобутової техніки, фото-, кіно-, відеоапаратури, радіоапаратури і телевізорів	1б
Фотографія	
Фотограф, приймальник замовлень, лаборант (обробка чорно-білих та кольорових фотоматеріалів), ретушер	1а
Перукарня	
Перукар, манікюрниця, педикюрниця, косметолог	1а
Ломбард і прокат предметів домашнього вжитку та культурно-побутового призначення	
Приймальник-товарознавець, завідуючий, товарознавець	1а
Приймальний пункт хімічного чищення	
Приймальник замовлень	1а
Робітник з виведення плям	1б
Прасувальник	2а
Хімічне чищення з самообслуговуванням, пральня з самообслуговуванням	
Черговий адміністратор	1а
Черговий інструктор	1б
Термінове хімічне чищення, термінове прання сорочок	
Робітник з первинного сортування	1б
Робітник на машинах по знежирюванню	3б
Робітник відділення виведення плям та чистого сортування	3б
Робітники прасувального та обробного відділень	2а
Робітник із сортування оброблених виробів та видачі замовлень	1а
Робітник на складі хімікатів	1б
Бюро обслуговування, диспетчерська	1а
Підсобний робітник, прибиральниця	1б
Баня	
Банщик мильного та ванно-душового відділення, прибиральник службового та виробничого відділень, трапоніст	2в
Білетний контролер, приймальник коштовностей, касир, гардеробник	1а

Закінчення таблиці Д.1

Вид обслуговування та професія	Група виробничих процесів
Кастелянша, слюсар, електромонтер, машиніст (кочегар котлів), моторист бойлерних установок, тесляр, столяр, підсобний робітник з підвозу палива, мозолист, масажист	1б
Пральня	
Робітник цеху приймання білизни, робітник ремонтно-механічної майстерні	1б
Робітник прального цеху та приготування прального розчину	2в
Робітник сушильно-прасувального цеху	2а
Робітник цеху розборки, лагодження, пакування та видачі білизни	1а
Підприємство хімічного чищення та фарбування	
Первинне сортування	
Комплектувальник виробів	1б
Відділення хімічного чищення	
Апаратник хімічного чищення	3б
Відділення плямовиведення і чистого сортування	
Робітник з виведення плям	3б
Комплектувальник виробів	1а
Відділення обробки у водяних розчинах	
Робітник	2а
Фарбувальне відділення	
Робітник фарбувальник	2в
Сушильне відділення	
Сушильщик виробів	2а
Прасувальне відділення	
Відпарувальник-пресувальник	2а
Відділення ремонту одягу	
Кравець з ремонту одягу	1а
Експедиція	
Комплектувальник виробів	1а
Відділення хімічного чищення килимів та килимових виробів	
Апаратник чищення килимових виробів (обезпилювання)	1б
Плямовивідник (обробка водяними розчинами)	2в
Відділення хімічного чищення гардинно-тюлевих виробів	
Плямовивідник (обробка водяними розчинами)	2в
Відпарувальник-пресувальник	2в
Відділення чищення пухо-пір'яних виробів	
Апаратник	1б
Відділення обробки виробів з натурального хутра	
Відпарувальник-пресувальник	2а
Відділення приготування фарб та миючих розчинів	
Приготування розчинів	1б
Склади, ремонтно-механічний пункт	
Робітник механічної майстерні	1б
Підсобний робітник	1б
Робітник по складу	1б

ДОДАТОК Е
(довідковий)

Таблиця Е.1 — Витрата пари виробничим обладнанням пралень

Найменування обладнання	Середня витрата пари у кг на 1 кг білизни, що обробляється
1. Бак для приготування пральних розчинів	0,3
2. Пральна машина завантажувальною масою сухої білизни, кг:	
5	1
10	0,95
25	0,85
50	0,8
100	0,75
3. Сушильний барабан завантажувальною масою білизни, кг:	
5	1,56
25	1,05
4. Сушильно-прасувальні котки виробництвом білизни за 1 год., кг:	
25	1
50	0,86
150	0,82
5. Прасувальний прес виробництвом білизни за 1 год., кг:	
15-18	1
25	1
6. Манекенні преси для чоловічих сорочок:	
для рукавів	0,55
для манжетів та комірів	0,45
для корпусу	1,9
<p>Примітка 1. При відкритому обігріванні виробничого обладнання, що споживає пару, дозволяється не передбачати повернення конденсату. При закритому обігріванні слід передбачати повернення конденсату повною мірою.</p> <p>Примітка 2. Витрати пари для прального обладнання треба приймати з коефіцієнтом одночасного впливу 0,8, а для сушильно-прасувального обладнання – 1.</p>	

ДОДАТОК Ж
(довідковий)

Таблиця Ж.1 — Витрата пари на технологічне обладнання підприємств хімічного чищення та фарбування одягу

Найменування обладнання	Тип, марка	Тиск пари, мПа	Витрата пари за паспортом обладнання, кг/год.	Відсоток зворотного конденсату	Примітка
1. Машина хімічного чищення одягу:	КХ-014	0,6	100	90	
Таке саме	КХ-014	0,6	100	90	Для спец. одягу
	КХ-016	0,6	170	90	
— —	КХ-016	0,6	190	90	Для спец. одягу
	КХ-018	0,6	330	90	Для килимів
— —	КХ-018	0,6	323	90	Для середнього асортименту
	МХЧА	0,5	15	90	
— —	КХ-014А	0,6	120		
— —	КХ-019	0,6	100	90	
— —	КХ-020	0,6	70	90	
— —	"Тримор-25-III"	0,6	100	90	
— —	"Тримор-25-IV"	0,6	30	90	
2. Машина для хімічного чищення на уайт-спіриті	ТБ-25-2	0,6	20	100	
3. Дистиллятор вакуумний	ВА-1	0,5	90	-	
4. Дистилляторна установка	ВФД-1	0,5	120	-	
5. Адсорбційна установка	А-50	0,5	90	90	
Таке саме	КХ-406-А	0,6	60	90	
— " —	КХ-422	0,5	60	90	
— " —	КХ-427	0,6	230	90	
— " —	КХ-428	0,6	300	90	
— " —	КХ-432	0,6	30	90	
— " —	АМОР-200	0,3	50	90	
6. Верстат плямовиведення	КХ-420	0,6	40	60	
Таке саме	КХ-431	0,5	4	60	
7. Прес прасувальний	ПП-0.542М	0,6	10	60	
Таке саме	ПП-0.5Б2М	0,6	10	60	
— " —	ПП-0,25БУ2М	0,6	9	60	
8. Прес для прасування чоловічих сорочок	ПГР-2	0,6	15	60	
Таке саме	ПГК-3	0,6	50	60	
— " —	ПГМ-1	0,6	13	60	
9. Манекен пароповітряний	МПВ4.00.000	0,6	25	60	
Таке саме	МПВУ.00.001	0,6	25	60	

Закінчення таблиці Ж. 1

Найменування обладнання	Тип, марка	Тиск пари, мПа	Витрата пари за паспортом обладнання, кг/год.	Відсоток зворотного конденсату	Примітка
10. Камера пароповітряна	КХ-101	0,6	25	90	
Таке саме	КХ-103	0,6	20	90	
11. Фарбувальна барка	БК-1	0,3	30	-	
Таке саме	БК-2	0,3	80	-	
- " -	БК-3	0,3	10	-	
12. Машина для фарбування хутра	КХ-441	0,3	20	-	
13. Фарбувально-віджимальна машина	КХ-433	0,3	9,2	-	
14. Апарат для чищення замші	КХ-201	0,6	4	-	
15. Сушильна машина	КП-308	0,6	20	100	
Таке саме	КП-306-А	0,8	120	100	
- " -	МС-10-П				
- " -	КП-310				
16. Сушилка кулісна для тюлю		0,3	40	100	
17. Пральна машина	КП-119	0,3	15	-	
Таке саме	СМ-10А	0,3	10	-	
--	МСО-Ю-Г	0,3	10	-	
--	КП-121	0,3	6	-	
--	КП-113	0,4	20	-	
--	КП-017	0,4	20	-	
--	КП-015	0,4	20	-	
--	МСО-25П	0,3	25	-	
--	КП-019	0,6	60	-	
--	КП-123	0,6	10	-	
--	АСМГ-25	0,4	20	-	
18. Машина для чищення килимів	КХ-303	0,6	90	-	
19. Сушильно-прасувальний коток	СГВК-50А	0,6-0,8	44	-	
Таке саме	КП-41А	0,6	48	-	
- " -	КП-413	0,8-1	90	-	
- " -	КП-410	0,8-1	90	-	
- " -	КП-411	0,8	30	-	
- " -	МСГ-18П	0,6	18	-	
- " -	МСГ-35П	0,8	30	-	

ЗМІСТ

1	ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ТА ВИМОГИ ДО ЗЕМЕЛЬНИХ ДІЛЯНОК.....	1
2	КОМПЛЕКСНІ ПІДПРИЄМСТВА ПОБУТОВОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ Об'ємно-планувальні та конструктивні рішення	2
3	ПІДПРИЄМСТВА БАННО-ОЗДОРОВЧОГО ПРИЗНАЧЕННЯ Об'ємно-планувальні та конструктивні рішення.....	7
	Конструкція та оздоблення приміщень з мокрим та вологим режимами	11
4	ПІДПРИЄМСТВА ПРАННЯ БЛИЗНИ ТА ХІМІЧНОГО ЧИЩЕННЯ ОДЯГУ Об'ємно-планувальні та конструктивні рішення.....	13
5	ІНЖЕНЕРНЕ ОБЛАДНАННЯ Водопостачання та каналізація	18
	Теплопостачання,опалення та вентиляція	19
	Електропостачання та електротехнічне обладнання	23
6	ПРОТИПОЖЕЖНІ ТА САНІТАРНО-ГІГІЄНІЧНІ ВИМОГИ Противопожежні вимоги.....	24
	Санітарно-гігієнічні вимоги.....	25
	ДОДАТОК А Перелік підприємств побутового обслуговування для міст та сільських поселень	27
	ДОДАТОК Б Перелік нормативних документів, на які даються посилання.....	29
	ДОДАТОК В Терміни та визначення	31
	ДОДАТОК Г Розрахункова площа на 1 робоче місце комплексних підприємств побутового обслуговування	32
	ДОДАТОК Д Перелік професій та груп виробничих процесів	33
	ДОДАТОК Е Витрата пари виробничим обладнанням пралень.....	35
	ДОДАТОК Ж Витрата пари на технологічне обладнання підприємств хімічного чищення та фарбування одягу	36

*****